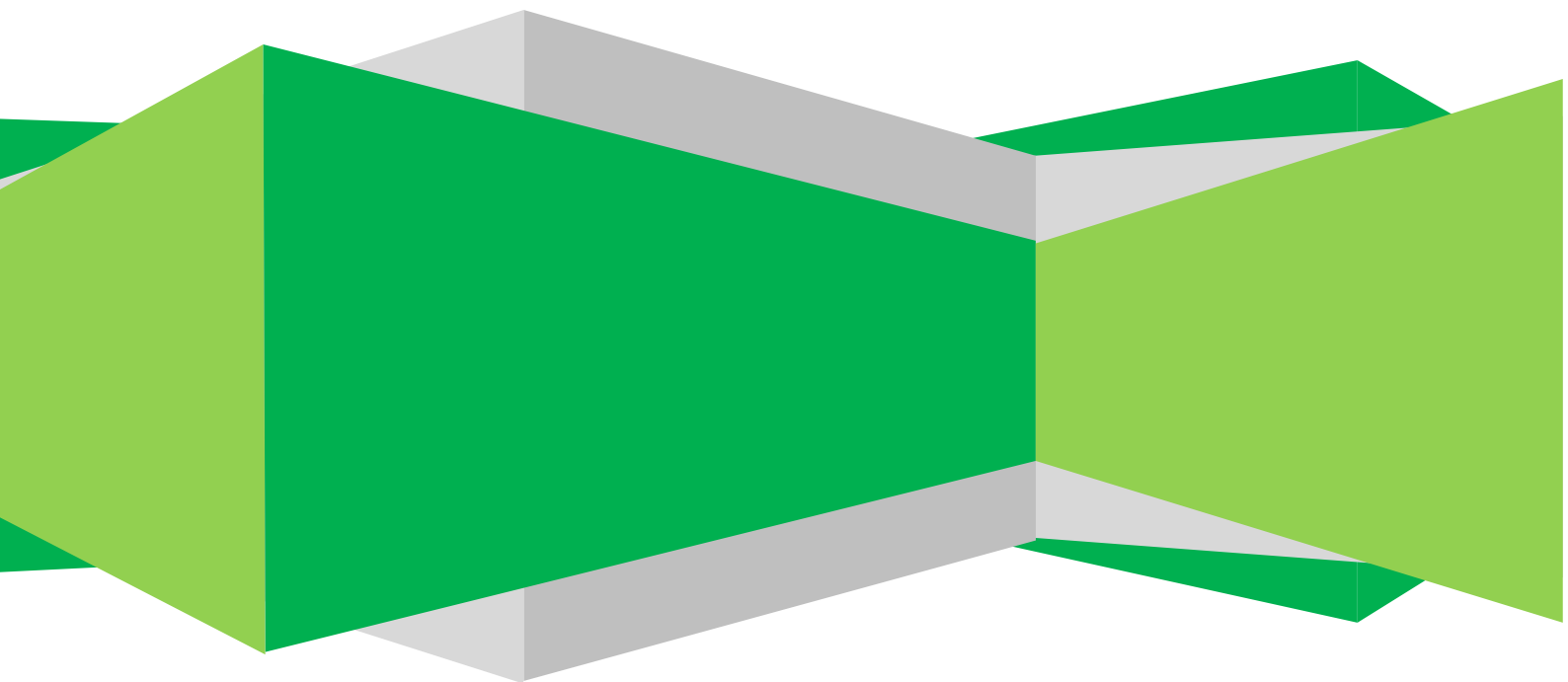

Obec Vígl'aš

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vígl'aš na roky 2024 - 2030

Obsah

1. ÚVOD	4
2. ANALYTICKÁ ČASŤ	6
2.1. Sociálno – ekonomická analýza	9
2.2. Územno – technická analýza	18
2.3. Prírodno – environmentálna analýza	20
2.4. Kultúrna analýza a verejné služby	25
2.5. SWOT analýza	26
3. STRATEGICKO - PROGRAMOVÁ ČASŤ	30
3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ	30
3.2. Systém priorít, cieľov, opatrení, strom cieľov	30
3.3. Prehľad špecifických cieľov a opatrení na ich dosiahnutie	38
3.4. Prehľad plánovaných projektov a aktivít pre dosiahnutie cieľov	40
3.5. Merateľné ukazovatele viažuce sa ku špecifickým cieľom	44
4. REALIZAČNO – FINANČNÁ ČASŤ	47
4.1. Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR	47
4.2. Komunikačná stratégia obce	48
4.3. Monitorovanie a hodnotenie	48
4.4. Akčný plán obce na obdobie rokov 2024 - 2025	49
4.5. Finančný plán programu	55
5. PRÍLOHY	56

Použité skratky

BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad
CR	Cestovný ruch
ČOV	Čistička odpadových vôd
ČSR	Československá republika
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
GSM	Globálny systém mobilných komunikácií
IBV	Individuálna bytová výstavba
IČO	Identifikačné číslo organizácie
KO	Komunálny odpad
MAS	Miestna akčná skupina
MAS PP	Miestna akčná skupina Podpoľanie
MK	Miestna komunikácia
MŠ	Materská škola
OcÚ	Obecný úrad
OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
OOCR NaP	Oblasťná organizácia cestovného ruchu Novohrad a Podpoľanie
OP	Opatrenie
PDU	Podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku
PHRSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
PU	Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku
RD	Rodinný dom
SAD	Slovenská autobusová doprava
SOBD	Sčítanie obyvateľov domov a bytov
SR	Slovenská republika
S.r.o	Spoločnosť s ručením obmedzením
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba /živnostník/
ŠR	Štátny rozpočet
ŠC	Špecifický cieľ
TTP	Trvalé trávnaté porasty
VÚC BB	Vyšší územný celok Banskobystrického kraja
VTL	Vysokotlakový
VZN	Všeobecné záväzné nariadenie
ÚZPF	Ústredný zoznam pamiatkového fondu
ZŠ	Základná škola

1. ÚVOD

Hlavnými impulzmi pre spracovanie nového dokumentu PHRSR bola legislatívna povinnosť v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, koniec platnosti dokumentu PHSR do roku 2023, nové výzvy, problémy, priority a strategické ciele rozvoja obce a s tým spojená nová vízia obce pre ďalšie obdobie, nové vplyvy vonkajšieho prostredia, nová rozpočtová politika Slovenskej republiky, identifikované nové možnosti čerpania nenávratných finančných zdrojov vzhľadom na nové programové obdobie regionálnej politiky EÚ a nové rozvojové priority EÚ a iné zdroje financií.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vígláš na roky 2024 – 2030 (ďalej len „PHRSR obce Vígláš“, alebo „PHRSR“) je kľúčový strednodobý dokument, ktorý usmerňuje ďalší rozvoj obce a to najmä v oblastiach dobudovania technickej a environmentálnej infraštruktúry, rozvoja individuálnej výstavby, rodinných domov, zvýšenia kvality a rozsahu služieb v obci so zameraním na zlepšenie dostupnosti služieb v sociálnej oblasti, podpora rozvoja cestovného ruchu vrátane cyklodopravy, podpora komunitného života v obci v oblasti kultúry, trávenia voľného času pre deti aj dospelých, dobrovoľníckych aktivít, rozšírenia využívania moderných smart technológií. PHRSR 2024 – 2030 nahrádza schválený Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vígláš do roku 2023. PHRSR plní hlavne úlohu programovacieho dokumentu pre implementáciu Európskych štrukturálnych a investičných fondov na miestnej úrovni v období 2021 – 2027, predstavuje kľúčový nástroj implementácie cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja a implementácie Národného investičného plánu SR a je nástrojom formulovania a implementácie aktivít s cieľom dosiahnuť definované ciele v rámci prioritných oblastí.

V neposlednom rade predstavuje východiská pre programové rozpočtovanie obce a následný monitoring a hodnotenie v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov. Obsah a základné prístupy k tvorbe PHRSR upravuje zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a tiež metodika tvorby dokumentu, ktorú vydal Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Pri spracovaní dokumentu boli zohľadňované už existujúce programové a plánovacie dokumenty na nadnárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Dokument je členený na tri hlavné časti, ktoré sa následne delia na parciálne časti v závislosti od daného kontextu:

- **Analytická časť** – obsahuje tri parciálne časti:
 - Sociálno – ekonomická analýzu,
 - Analýzu služieb a občianskej vybavenosti,
 - Územno – technickú analýzu.
- **Strategicko – programová časť** – definuje víziu, hlavný cieľ, strategické ciele a priority rozvoja. V tejto časti sa tiež nachádzajú konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich merateľných ukazovateľov, prostredníctvom ktorých bude možné dosiahnuť stanovené ciele.
- **Realizačno – finančná časť** – definuje inštitucionálne a organizačné kapacity potrebné na realizáciu určených opatrení a aktivít, monitorovanie a hodnotenie plnenia opatrení, akčný plán na rok 2024 -2025. Vo finančnej časti sú vyčíslené plánované zdroje financovania daných opatrení a aktivít.

Východiská pre spracovanie dokumentu

Pri spracovaní PHRSR boli brané do úvahy platné relevantné koncepčné dokumenty.

Na miestnej úrovni:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce do roku 2023
- Komunitný plán sociálnych služieb obce
- Územný plán obce

Na regionálnej úrovni:

- PHRSR Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030
- Integrovaná územná stratégia BBSK na roky 2022 -2027

Na národnej úrovni:

- Národné priority implementácie Agendy 2030
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035
- Vízia a stratégia rozvoja SR 2030
- Partnerská dohoda SR na roky 2021 – 2027

Tvorba dokumentu PHRSR predstavovala tímovú prácu, ktorá vyústila do spracovania dokumentu, ktorý prezentuje občanom víziu o budúcnosti obce a definuje opatrenia na jej dosiahnutie. Vízia a ciele vychádzali z reálneho stavu prostredia obce a z očakávaných trendov vývoja na Slovensku. Spracovateľský tím bol zložený zo zástupcov zamestnancov obce ako gestora prípravných prác a tvorby stratégie, zo zástupcov podnikateľov, spolkov a združení, poslancov a. p. , ktorí spolu s koordinátorom prípravných prác a tvorby stratégie pripravovali jednotlivé časti dokumentu.

Zloženie základného spracovateľského tímu:

Gestor tvorby PHRSR – Ing. Róbert Záchenský – starosta obce Vígľaš

Koordinátor tvorby PHRSR – Ing. Elena Jankovičová, RNDr. Irena Krokošová

Gestori za jednotlivé oblasti tvorby PHRSR:

Oblasť technickej infraštruktúry, životného prostredia, bytovej výstavby

Koordinátor: Mgr. Emília Androvičová

Oblasť služieb a komunitnej činnosti

Koordinátor: Cerovský Milan

Oblasť, ekonomiky, rozvoja cestovného ruchu

Koordinátor: Mariana Kamenská

2. ANALYTICKÁ ČASŤ

Identifikácia územia

Názov obce	Víglaš
Kód obce	518921
IČO	00320382
Samosprávny kraj	Banskobystrický
Okres	Detva
Adresa	Obecný úrad Víglaš, Zvolenská 1, 962 02 Víglaš
Telefón	045/539 42 43, 0905 647 501
E-mail	starosta@viglas.net
Rozloha obce	3 197,82 ha
WEB	www.viglas.net
GPS súradnice obce	48.5575858717136,19.291714500000012
Počet obyvateľov (31.12.2022)	1 523
Mikroregión	Koordináčne združenie mikroregiónu Podpol'anie

Obec leží v údolí rieky Slatina vo Zvolenskej kotline. Patrí do Banskobystrického kraja, leží medzi dvomi okresnými mestami – Zvolen a Detva. Katastrálne územie Víglaš hraničí na západe s obcou Zvolenská Slatina a na severe s obcou Očová, ktoré podľa súčasného administratívno-správneho členenia patria do okresu Zvolen. Na juhu hraničí obec s obcami Slatinské Lazy a Klokoč a na východe s obcou Stožok a mestom Detva, ktoré sú súčasťou okresu Detva. Obec Víglaš má miestne časti Pstruša - Dolinky a miestna časť Pri škole. Zastavané územie Víglaš však môžeme podrobnejšie rozdeliť na časti: Víglaš – centrum, Pri škole, Pod Kaplnou, Pstruša, Hájniková, Kocaň, Malý Sliač, Osady a samoty, Breziny.

História

Osídlenie vo Zvolenskej kotline je archeologicky doložené z obdobia 2 400 – 1 800 p.n.l. Osada pod Víglašským zámkom a okolité kúrie pochádzajú z 13. až 15. storočia. Víglašský zámok, pôvodne gotický poľovnícky zámok z konca 14. storočia. Stavba prešla viacerými úpravami, v 16. storočí, v období tureckého nebezpečenstva bola fortifikovaná. Z kráľovských rúk prešiel počas 17. storočia do vlastníctva veľkých magnátskych rodín ako Čákiovci a neskôr Esterháziovci, ktorí počas 18. storočia uskutočnili rozsiahlu prestavbu starého sídla. Prístavbou tretieho krídla zámku vzniká pohodlný barokový hradný kaštieľ. Posledné úpravy v duchu romantizmu prebehli v 19. storočí. V roku 1945 zámok vyhorel, z pôvodnej stavby sa po desaťročiach chátrania dochovali iba obvodové múry. Kompletnej rekonštrukcie sa dočkal až v roku 2013 odkedy patrí súkromnému vlastníkovi. Samotná obec Víglaš vznikla až v 17. storočí, po rozdelení veľkého územia medzi Detvu, Klokoč, Kalinku a Víglašskú Hutu.

Vysokú urbanistickú, architektonickú a technickú hodnotu majú pôvodné majere vybudované v rokoch 1903 – 1908 (Pstruša a Hájniková). Doteraz sa zachovala kvalitná architektúra a technické diela (súbory prevádzkových budov, vodojem a vnútro areálové železničné koľajiská). Majer

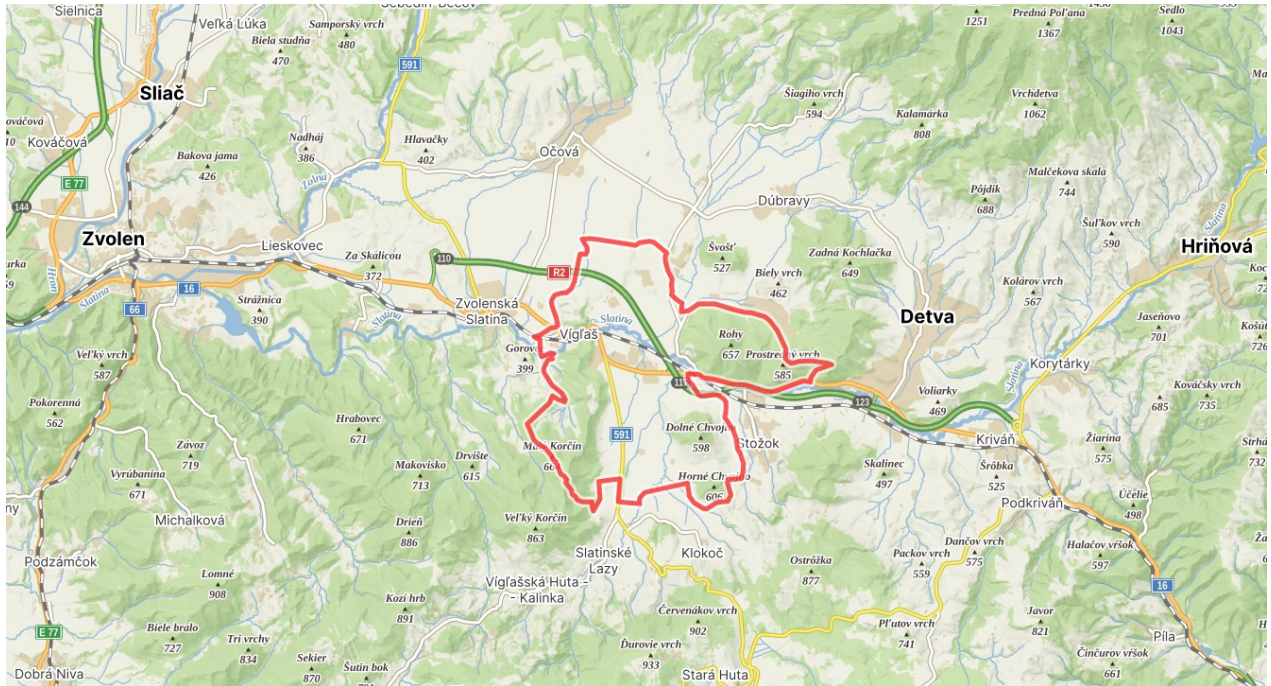
na Pstruši bol vždy využívaný predovšetkým za účelom poľnohospodárstva. V priebehu rokov vlastnili majer na Pstruši viaceré významné panské rody (Csákyovci, Esterházyovci). V čase, keď majer vlastnil rod Esterházyovcov došlo k jeho rozmachu. Vďaka práci šikovného poddaného ľudu vybudovali na Pstruši a okolí nové mlyny a pily. Pstruša bola prosperujúcim poľnohospodárskym podnikom s výmerou 3 877 ha. Vo dvore, ktorý mohol byť vzorom pre iné bola mliekareň, syrárňa, pálenica, vodný mlyn s elektrickou centrálou, moderné dielne a stanica na triedenie a čistenie osiva.

V období I. Československej republiky sa vedenie štátneho majetku rozhodlo na počesť T.G. Masaryka, prvého prezidenta ČSR, pomenovať areál ako Masarykov dvor. Tento názov nesie až do dnešných dní. V roku 2015 bola ukončená jeho rekonštrukcia, na agroturistické zariadenie.

Pstruša sa významne zapísala nie len do histórie poľnohospodárstva, ale aj meteorológie na Slovensku. Viac ako 80 rokov stále nebol prekonaný rekord najnižšej nameranej teploty vzduchu na Slovensku. Nadránom 11. februára 1929 bol na veľkostatku v Pstruši, miestna časť Vígláša, nameraný mráz $-41,0\text{ }^{\circ}\text{C}$, ktorý zaznamenal tzv. minimálny teplomer (zobrazuje minimálnu hodnotu, nie momentálnu) na meteorologickej stanici štátneho veľkostatku. Miestny učiteľ Ján Posch následne o 7.00 hodine zaznamenal aktuálny mráz $-38,2\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Mapa územia

2.1. Sociálno – ekonomická analýza

Obyvatelia

K 31.12. 2022 žilo v obci Vígľaš 1 523 obyvateľov, čo je oproti roku 2015 o 129 obyvateľov menej. Žien žilo 52,1 % a mužov 47,9 %. Hustota obyvateľstva bola 47,6 obyv./ km². Väčšina obyvateľov Vígľaša je koncentrovaná v centrálnej časti obce a v časti Za školou, Dolinky.

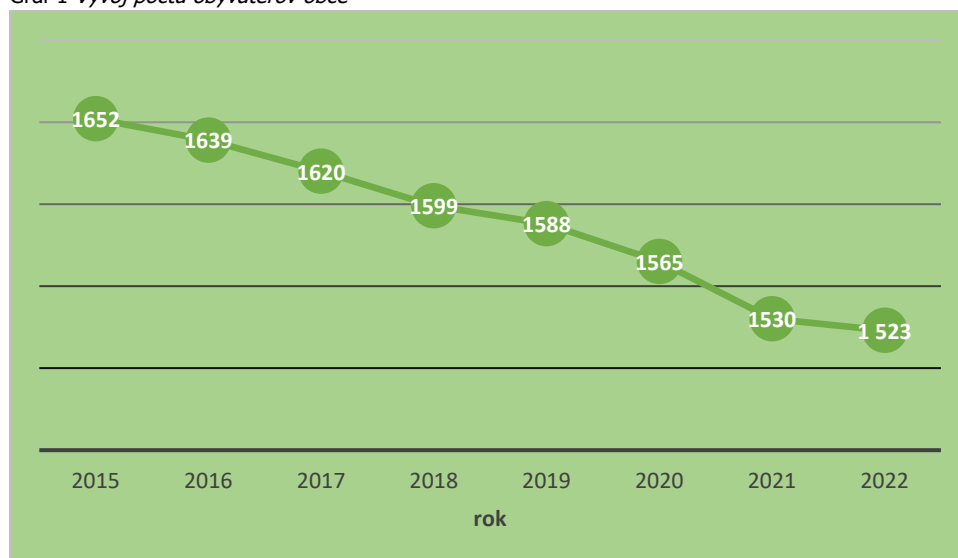
Tab.1 Vývoj počtu obyvateľov obce

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Muži	784	781	773	760	755	745	731	730
Ženy	868	858	847	839	833	820	799	793
Počet obyvateľov	1652	1639	1620	1599	1588	1565	1530	1 523

Zdroj: Štatistický úrad - DACUBE k 31.12. daného roku

Z uvedenej tabuľky je zrejmé, že trvalo bývajúce obyvateľstvo v katastrálnom území sa oproti 2015 znížilo, priebežne po rokoch si zachovával pokles obyvateľov.

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov obce

Tab.2 Prirodzený prírastok

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Narodení	-10	-4	-7	-1	-3	-9	-10	1
Zomretí	19	17	25	21	20	19	26	9
Prírastok	-10	-4	-7	-1	-3	-9	-10	1

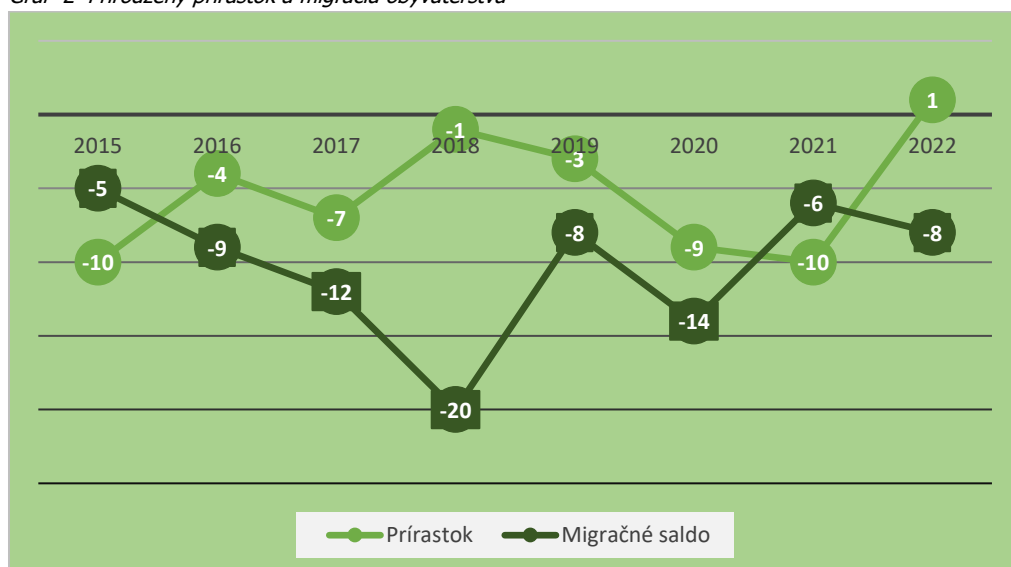
Zdroj: Štatistický úrad - DACUBE k 31.12. daného roku

Tab.3 Migračné saldo

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Prist'ahovaní na trvalý pobyt	19	26	21	26	35	18	27	26
Vyst'ahovaní z trvalého pobytu	24	35	33	46	43	32	33	34
Migračné saldo	-5	-9	-12	-20	-8	-14	-6	-8

Zdroj: Štatistický úrad - DACUBE k 31.12. daného roku

Graf 2 Prirodzený prírastok a migrácia obyvateľstva

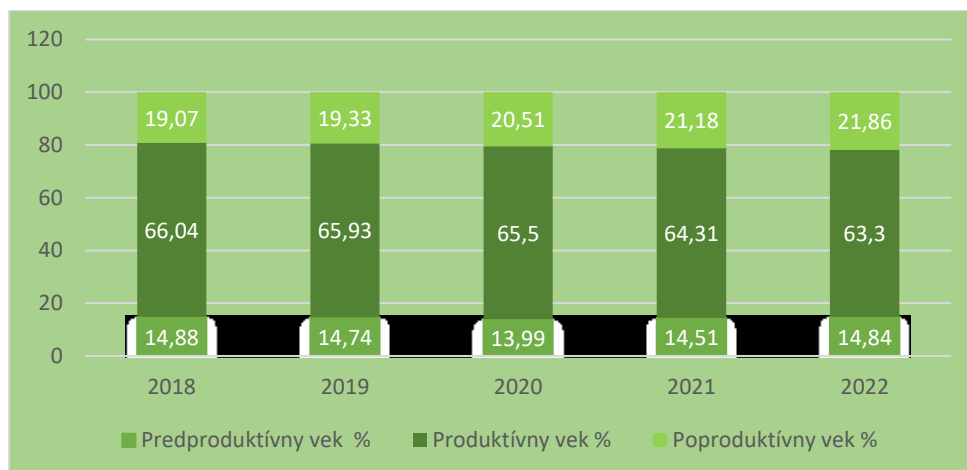
Tab. 4 Štruktúra obyvateľov podľa veku a pohlavia v %

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Ženy – predproduktívny vek (0-14)	15,73	15,85	15,12	15,64	15,64
Muži - predproduktívny vek (0-14)	13,95	13,51	12,75	13,27	13,97
Ženy – produktívny vek (15-64)	62,57	62,42	61,95	61,2	60,53
Muži - produktívny vek (15-64)	69,87	69,8	69,4	67,72	66,3
Ženy – poproduktívny vek (65 +)	21,69	21,73	22,93	23,15	23,83
Muži - poproduktívny vek (65 +)	16,18	16,69	17,85	19,02	19,73
Spolu (obyvateľstvo) predproduktívny vek	14,88	14,74	13,99	14,51	14,84
Spolu (obyvateľstvo) produktívny vek	66,04	65,93	65,5	64,31	63,3
Spolu (obyvateľstvo) poproduktívny vek	19,07	19,33	20,51	21,18	21,86
Index starnutia	128,15	131,2	146,58	145,95	147,35

Zdroj: Štatistický úrad - DACUBE k 31.12. daného roku

Z hľadiska vekovej štruktúry je situácia v obci podobná aký je aj vývoj na Slovensku. Vývoj je charakteristický postupným spomaľovaním reprodukcie obyvateľstva. Ako z tabuľky vyplýva prevažuje počet obyvateľov v produktívnom veku. Pri sčítaní obyvateľstva v roku 2021 bol priemerný vek obyvateľov v obci 43,67 rokov.

Graf 3 Štruktúra obyvateľov podľa veku a pohlavia v %

Náboženské vyznanie

Tab. 5 Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	%
Rímskokatolícka cirkev	62,94
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	6,14
Gréckokatolícka cirkev na Slovensku (gréckokatolícke)	0,52
Pravoslávna cirkev na Slovensku (pravoslávne)	0,45
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia v SR	0,19
Cirkev československá husitská na Slovensku	0,06
Evanjelická cirkev metodistická, Slovenská oblasť	0,06
Kresťanské zbory na Slovensku	0,13
Bratská jednota baptistov v Slovenskej republike (baptistické)	0,26
Starokatolícka cirkev na Slovensku (starokatolícke)	0,06
Islam	0,06
Ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	0,06
Pohanstvo a prírodné duchovno	0,06
Ad hoc hnutia	0,58
Iné	0,45
Nezistené	4,46
Bez vyznania	23,48

Zdroj: Sčítanie obyvateľstva 2021

V konfesionalnej štruktúre obyvateľstva v čase sčítania 2021 dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie so 62,94 % a následne evanjelické 6,14 %, ostatné náboženstvá majú menšie zastúpenia. K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 23,48 % obyvateľov obce a u 4,46 % obyvateľov príslušnosť ku konfesiám zistená nebola.

Národnosť

Tab. 6 Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	%
Slovenská	94,44
Maďarská	0,06
Rómska	1,55
Česká	0,45
Ukrajinská	0,26
Ruská	0,26
Írska	0,06
Iné	0,06
Nezistené	2,85

Zdroj: sčítanie obyvateľstva 2021

V obci Víglaš národnostné zloženie obyvateľstva bolo v čase sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 94,44 % obyvateľov. Iné národnosti sú zastúpené v nepatrnom počte.

Vzdelanie

Tab. 7 Štruktúra obyvateľov podľa vzdelania

Najvyššie ukončené vzdelanie	%
Bez ukončeného vzdelania – osoby 0-14 rokov	10,22
Základné vzdelanie	17,01
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	24,77
Úplné stredné odborné (s maturitou)	28,2
Vyššie odborné vzdelanie	3,56
Vysokoškolské	13,13
Bez školského vzdelania - osoby vo veku 15 rokov a viac	0,26
Nezistené	2,85

Zdroj: sčítanie obyvateľstva 2021

Graf 4 Štruktúra obyvateľov podľa vzdelania

V obci je vysoký podiel občanov s úplným stredným vzdelaním s maturitou - 28,2%. Vysokoškolské vzdelanie dosahuje 13,13 % obyvateľov.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva dáva predpoklad k ekonomickému rozvoju obce, vytvára možnosti na trhu práce a ovplyvňuje hospodársku aktivitu obce, najmä záujem o samostatné podnikanie.

Ekonomika územia

Nezamestnanosť v obci

Tab. 8 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ženy	48	37	30	21	15	22	21	14
Muži	47	26	20	16	12	23	15	15
Spolu	95	63	50	37	27	45	36	29

Zdroj: Štatistický úrad - DACUBE k 31.12. daného roku

Počet uchádzačov o zamestnanie v obci má klesajúcu tendenciu. V skupine nezamestnaných majú mierny nárast ženy. V období pandémie ochorenia Covidu-19 podobne ako v celej SR aj v obci sa počet nezamestnaných zvýšil. Avšak za celé sledované obdobie môžeme skonštatovať, že sa počet nezamestnaných obyvateľov znížil z 95 na 29.

V 5. mesiaci roku 2023 bolo evidovaných 22 nezamestnaných, čo je nezamestnanosť v PU – 2,17 % a v PDU – 1,55 %.

Ekonomická činnosť v obci

Priemerný ukazovateľ podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci na celkovom počte obyvateľov sa za posledné roky pohybuje okolo 40 %. Z ekonomického hľadiska má pre ďalší rozvoj obce najväčší význam práve ekonomicky aktívna zložka obyvateľstva.

Tab. 9 Počet obyvateľov podľa odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie	Počet	%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	22	3,15
Priemyselná výroba	123	17,6
Dodávka elektriny, plynu a studeného vzduchu	4	0,57
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	5	0,72
Stavebníctvo	67	9,59
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	84	12,02
Doprava a skladovanie	54	7,73
Ubytovacie a stravovacie služby	22	3,15
Informácie a komunikácia	15	2,15
Finančné a poisťovacie činnosti	6	0,86
Činnosti v oblasti nehnuteľností	8	1,14
Odborné, vedecké a technické činnosti	53	7,58
Administratívne a podporné služby	20	2,86

Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	48	6,87
Vzdelávanie	35	5,01
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	29	4,15
Umenie, zábava a rekreácia	6	0,86
Ostatné činnosti	6	0,86
Nezistené	92	13,16

Zdroj: sčítanie obyvateľstva 2021

V obci je najviac ekonomicky aktívnych osôb zamestnaných v priemyselnej výrobe, ďalej vo veľkoobchode a maloobchode, potom nasleduje stavebníctvo. Až 13,16 % obyvateľov neuviedlo odvetvie, kde pracujú. Štruktúra ekonomickej základne obce je profilovaná jednotlivými odvetviami. Obec má diverzifikovanú štruktúru hospodárstva, aj keď stále existuje určitá rezerva na rast rozmanitosti ekonomických aktivít v obci.

Obec Vígľaš je vidieckou obcou, je však charakteristická pomerne rozsiahlym a pestrým zastúpením rôznych podnikov. Na území obce sa vykonávajú mnohé hospodárske aktivity. Súkromné podnikanie môžeme v obci rozdeliť na dve časti. Priamo v obci sa sústreďuje predovšetkým do činnosti fyzických osôb zameraných na podnikanie v oblasti obchodu a služieb. Samostatnou časťou sú podnikateľské subjekty, ktoré realizujú svoju činnosť vo vybudovanom priemyselnom parku, ktorý poskytuje zamestnanie aj pre obyvateľov obce. V priemyselnom parku Vígľaš obec vytvorila priaznivé, stabilné podmienky pre podnikateľské prostredie, ktoré by malo zabezpečiť zamestnanosť v obci aj región. V priemyselnom parku pôsobia v súčasnosti podnikateľské subjekty so zameraním : INFINITY GROUP a.s. a ASL-Tech s.r.o. – strojárstvo, P.I.C. Slovakia s.r.o – spracovanie plastov, BidFood Slovakia s.r.o – potravinárstvo a REAL- ESTATE SLOVAKIA, s. r.o..

Vo Vígľaši pôsobí Odštepny závod Kriváň – Lesná správa Vígľaš a Očová, expedičný sklad Vígľaš. Drevo sa spracováva aj na niekoľkých pilách. Svoj veľkosklad tú má spoločnosť Gorenje, v obci sú Sklady štátnych hmotných rezerv.

K aktívnym spoločnostiam v obci patrí stavebná spoločnosť – ASTA spol. s r.o., ktorá patrí aj k významným zamestnávateľom v regióne. K ďalším významným prevádzkam patrí Záhradné centrum Vígľaš.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo však musí dochádzať do zamestnania aj mimo obec.

Podľa dostupných registrov k máju 2023 bolo registrovaných na území obce 112 podnikateľských subjektov, ktoré podnikajú alebo majú prevádzku a ich činnosť je zameraná na výrobnú alebo nevýrobnú sféru. Z toho: 53 s.r.o., 1 a.s., 1 družstvo a 44 SZČO so živnosťami zameranými hlavne na drevársku, stavebnú, lesnícku, strojársku činnosť a na iné služby, 14 ostatných subjektov - oz., spolky. Ich počet sa oproti minulému obdobiu znížil. Vo veľkom počte došlo k rušeniu živností fyzickými osobami.

Cestovný ruch

Vígľaš svojimi krajinnými hodnotami vytvára atraktívne podmienky pre rozvoj rekreačnej funkcie so zariadeniami cestovného ruchu a turizmu.

V súčasnosti sa v obci nachádzajú zariadenia cestovného ruchu s ubytovaním a stravovaním:

- Vígľašský zámok - súkromný vlastník vykonal kompletnú rekonštrukciu a od roku 2014 bol spustený do prevádzky ako Hotel Grand Vígľaš, <http://www.grandviglas.com/>)
- Masarykov dvor - v roku 2015 bola ukončená jeho rekonštrukcia na agroturistické zariadenie, bližšie informácie <http://www.masarykov-dvor.sk/>

Ubytovanie v obci poskytuje:

- Ubytovňa Vígľaš - Pstruša – ubytovacie zariadenie pre pracovníkov, jednoduchšieho štandardu sa nachádza v časti obce Pstruša

V obci sa nachádza aj niekoľko menších stravovacích zariadení:

- Na Rošku,
- Pod Zámkom

V obci sa nachádza:

- zvonica
- technická pamiatka – pozostatok lesnej úzkorozchodnej železnice Vígľaš – Kyslinky s historickým vláčikom, ktorá v minulosti pomáhala pri ťažbe dreva. Dodnes je zachovaná len parná lokomotíva a vagóny inštalované v obci a fragmenty trate roztrúsené až po severné svahy Prednej Poľany.
- unikátny most cez rieku Slatina na Pstruši - most je zo starého železničného vagóna. Tento typ vagónov sa vyrábal pred druhou svetovou vojnou, niekedy medzi rokmi 1931 až 1939.

Hrozilo, že most sa poškodí natoľko, že sa rozpadne a táto zaujímavá architektonická pamiatka zanikne. Most od roku 2010 začali rekonštruovať dobrovoľníci, natreli vnútro vagóna a aj vonkajšok zelenou farbou. Podlaha bola vymenená za novú, opäť drevenú. Vyčistili okolie, vytáli stromy a kroviny, kvôli ktorým už nebol tento skvost vôbec vidieť. V súčasnosti je o vagónový most veľký záujem. Chodia sem turisti, nadšenci histórie, či rodiny na víkendový piknik.

Cestovný ruch je významným aspektom ekonomického nielen rozvoja regiónu, ale aj obce, pretože vytvára pracovné príležitosti pre skupiny obyvateľov, zvyšuje príjmy, stimuluje kapitálové investície, vytvára príležitosti pre rozvoj malých a veľkých podnikov. Obec sa naďalej bude usilovať vytvárať podmienky pre rozvoj cestovného ruchu v obci a okolí a umožní podnikateľským subjektom pôsobiacim v oblasti cestovného ruchu realizovať svoju činnosť v danej lokalite. Cieľom obce je aj vybudovanie náučného chodníka.

Ekonomika obce

Rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v danom roku, ktorým obec riadi financovanie svojich úloh a funkcií. Rozpočet obce pozostáva z príjmov, výdavkov a finančných vzťahov, ale obsahuje tiež obsahuje zámery a ciele, ktoré obec plánuje v danom roku realizovať.

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tab. 10 Rozpočty obce na roky 2019 - 2022

Rok	2019	2020	2021	2022
Daňové príjmy	710 561,15	710 009,38	751 133,05	812 240,45
Nedaňové príjmy	134 805,78	89 822,60	116 943,12	91 249,82
Granty a transfery	1 294 238,75	720 928,67	751 271,74	711 588,77

Príjmy z transakcií s finančnými aktívami	93 510,44	10 642,00	172 896,58	59 093,85
Prijaté úvery, pôžičky, nenávratné finančné výpomoci	0,00	31 024,00	0,00	0,00
Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00
Príjmy spolu	2 233 116,12	1 562 426,65	1 792 244,49	1 674 172,89
Bežné výdavky	573 663,63	555 597,75	664 805,34	703 788,17
Kapitálové výdavky	1 039 686,17	135 997,96	160 507,42	119 437,70
Výdavky finančných operácií	30 756,00	30 756,00	30 756,00	30 756,00
Výdavky celkom	1 644 105,80	722 351,71	856 068,76	853 981,87

Z rozpočtov vyplýva, že obecný rozpočet poskytuje len menší priestor na prefinancovanie rozvojových zámerov obce. Rozvoj obec zabezpečuje prevažne z externých zdrojov – z grantov a príspevkov z podporných programov.

Sociálna infraštruktúra

Školstvo

Na území obce Vígľaš je zriadená deväťročná Základná škola Jána Drdoša. Súčasťou školy je školská jedáleň a školský klub detí. V súčasnosti základná škola eviduje 176 žiakov, rozdelených do 10 tried, pôsobí v 5 pavilónoch, má vlastnú telocvičňu. Základnú školu vo Vígľaši navštevujú žiaci z viacerých obvodov (obcí, resp. ich častí ktoré nemajú školské zariadenie, resp. rodičia pracujú v obci Vígľaš): Pstruša-Dolinky, Klokoč, Slatinské Lazy, Stará Huta, Hradná). V škole pracuje aj centrum voľného času s celoročnou činnosťou, ktoré zabezpečuje svoju činnosť už od roku 2012.

V obci je aj Materská škola. Obec nadstavbou rozšírila kapacity tohto zariadenia a v súčasnosti je počet detí navštevujúcich materskú škôlku 41 detí. Materská škôlka má jednu triedu pre 3 - 4 ročné deti a jednu triedu pre 4 - 6 ročné deti. Aj toto školské zariadenie navštevujú aj deti z okolitých obcí. Zriaďovateľom škôl je obec Vígľaš.

Tab. 11 Prehľad o počte detí v predškolskom a školskom zariadení

Školský rok	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
ZŠ	183	174	176	179	176	176
MŠ	33	37	40	43	42	41

Zdroj: Evidencia škôl, vlastné spracovanie k danému školskému roku

Zdravotníctvo

Obec nemá v súčasnosti samostatné zdravotnícke stredisko, v budove materskej školy sa nachádzajú dve ordinácie lekárov, všeobecný lekár prvého kontaktu pre dospelých a zubná ambulancia. Obyvatelia využívajú zdravotnícku starostlivosť ako aj špecializované ambulancie v spádových mestách vo Zvolene a v Detve. Dôvodom je vzdialenosť obce a zároveň väzby obce na mestá.

Obec má zámer vybudovať nové zdravotné stredisko v priestore pri kostole a zabezpečiť služby okrem všeobecného lekára a zubnej ambulancie aj detského lekára.

Sociálna starostlivosť

Sociálnu starostlivosť obec zabezpečuje v zmysle legislatívy. Sociálnu starostlivosť zabezpečujú sociálne zariadenia v meste Zvolen a Detva, Hriňová, menšie sociálne zariadenia sa nachádzajú v obciach Očová, Zvolenská Slatina, niektoré činnosti sú riešené opatrovateľskou službou. V prípade záujmu občanov o takýto druh služby, obec oslovuje Spoločnú úradovňu v Detve.

V obci chýba lekáreň, domov sociálnych služieb resp. denný stacionár. Obec má úmysel vybudovať menšie zariadenie pre seniorov, zriadiť služby denného stacionára podľa potreby.

Nedostatkom v obci sú aj prekážky pre imobilných občanov ale aj pre mamičky s kočíkmi sú takmer všade – chýbajú bezbariérové vstupy na chodníky.

Bytový fond

Podľa štatistického úradu SR, SOBD r. 2021 sa nachádzalo v obci Víglaš 530 objektov, z toho 467 rodinných domov a 35 bytových domov. 441 domov s vodovodnou prípojkou na verejný vodovod, 380 s plynovou prípojkou. Domy s prípojkou na kanalizačnú sieť 21, obnovené domy 337.

Údaje o bytoch: počet bytov v obci je 605, z toho rodinných domov 467, bytových domov 104, obecný byt 1.

Tab. 12 Prehľad o počte objektov

RD		Bytový dom		Ostatné budovy na bývanie		Núdzový objekt neurčený na bývanie		Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia		Ostatné		Nezistený		Spolu
Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	
467	88,11	35	6,6	13	2,45	1	0,19	6	1,13	7	1,32	1	0,19	530

Zdroj: sčítanie obyvateľstva 2021

Obec chce podporovať bývanie, preto jej cieľom pripraviť podmienky na výstavbu rodinných domov, vysporiadať vlastnícke vzťahy, pripraviť pozemky a vybudovať technickú infraštruktúru pre 60 rodinných domov. Tiež využiť bývalú budovu učilišťa a zrealizovať jej prestavbu na byty.

2.2 Územno – technická analýza

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Z dopravného hľadiska má Zvolenská kotlina a mesto Zvolen, Detva v priestore Slovenska prirodzenú ťažiskovú polohu. Obec Vígláš leží na hlavnej dopravnej osi cesty I/50 (Drietoma – Partizánske – Prievidza - Žiar nad Hronom – Zvolen – Vígláš – Tornaľa – Košice - Vyšné Nemecké). Obcou prechádza ešte:

- Cesta II/591 (Vígláš-Stará Huta-Dolná Strehová)
- Cesta II/05097 (Vígláš-Dúbravy-Očová)

Obec obchádza rýchlostná cesta R2 v ťahu E 58 v úseku Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja, ktorá sa postupne buduje. V súčasnej dobe je vybudovaná v úseku do Mýtnej. Vybudovaním tohto úseku rýchlostnej cesty R2 sa odľahčilo preťaženie MK v obci.

Sieť miestnych komunikácií sprístupňuje jednotlivé obytné zóny obce. Majú bezprašnú povrchovú úpravu. V nových obytných zónach sú vybudované miestne komunikácie s pridruženým zeleným pásom a s jednostrannými alebo obojstrannými chodníkmi. V starších častiach obce je pohyb chodcov možný po nespevnených krajniciach miestnych komunikácií.

V obci je sieť účelových komunikácií, t.j. poľných a lesných ciest, ktoré sprístupňujú jednotlivé časti intravilánu a extravilánu za účelom ich hospodárskeho využitia.

Vo vzdialenosti 20 km od obce sa nachádza letisko Sliač.

Niektoré časti MK vyžadujú rekonštrukciu. Cieľom obce je cca 3 km MK zrekonštruovať.

Železničná doprava

Obec má výhodnú polohu aj z hľadiska železničnej dopravy. Obcou prechádza železničná trať číslo 160 druhého hlavného železničného ťahu Slovenskej republiky Zvolen - Košice (južný ťah: Nové Zámky- Levice- Zvolen- Vígláš- Lučenec- Filákov- Košice). V obci sú dve železničné stanice, t.j. vo Vígláši a Pstruši, slúžia pre osobnú aj nákladnú dopravu.

Doprava autobusová

Hromadnú prímestskú autobusovú dopravu zabezpečuje na území obce SAD Zvolen, a.s. Pri ceste I/50 je osadených 5 dvojíc obojstranných autobusových zastávok. Na autobusovej zastávke v centrálnej časti obce pri obecnom úrade zastavujú aj autobusy diaľkovej prepravy osôb. Autobusové zastávky vyžadujú obnovu, preto chce obec 8 zastávok zmodernizovať.

Pešia doprava

V centrálnej časti obce je vybudovaný obojstranný chodník. Nové obytné zóny sú vybudované s jednostrannými alebo obojstrannými chodníkmi. V starších častiach obce je pohyb chodcov možný po nespevnených krajniciach miestnych komunikácií. V obci chýba chodník na Víglášsky zámok, táto časť obce je veľmi frekventovaná a preto je pre obec dôležité chodník vybudovať.

Cyklotrasy

Katastrálnym územím obce prechádzajú cyklotrasy:

- 1. etapa cyklotrasy – Vígl'aš, Pstruša, Stožok, Detva – Krné, ktorou sa môžu cyklisti napojiť na viacero cyklotrás, ktoré sú súčasťou okruhu okolo Poľany, Hontianskej cyklomagistrály, Rudohorskej cyklomagistrály a Novohradskej cyklomagistrály.

Tab. 13 Popis cyklotrás trás

Názov trasy	Orientačné body
Okruh okolo Poľany, zelená	Detva - Skliarovo - Hriňová - Detvianska Huta - Látky - Lom nad Rimavicou - Sihla - Kamenistá dolina - Tri Vody - Chata na Hrbe - Hutná dolina - Strelníky - Povrazník - Ponická Huta - Dúbravica - Čerín - Hrochoť - Očová - Dúbravy - Detva
Hontianska cyklomagistrála, červená	Záježová - Vígl'ašská Huta Kalinka - Klokoč - Stožok - Detva
Rudohorská magistrála, červená	Zvolen (Lieskovec) - Zolná - Hradná - Dúbravy - Kostolná - Detva - Skliarovo - Hriňová - Detvianska Huta - Látky
Novohradská cyklomagistrála, červená	Budiná - Piešť - Podkriváň - Kriváň - Detva - Zánemecká - Hriňová - Vrchslatina - Lom nad Rimavicou

Zdroj: www.oma.sk, <https://regionpodpolanie.sk/polozka/cyklistika/>, 2023

Obec má v pláne na podporu cykloturistiky podporiť vybudovanie nabíjacích staníc pre elektrobicykle, prepojiť miestne časti cyklochodníkmi, označiť, obnoviť cykloturistické trasy v obci a okolí.

Technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou

Obec má vybudovaný verejný vodovod vo všetkých častiach s obytnými a výrobnými zónami. Zdrojom pitnej vody je Pohronský skupinový vodovod Hriňová – Lučenec - Fil'akovo a skupinový vodovod Zolná-Detva. Trasa tohto vodovodu prechádza severnou časťou katastrálneho územia obce. Akumulácia vody je zabezpečená dvoma zemnými vodojemami. Vodovod je zastaraný a je potrebná jeho rekonštrukcia.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Obec nemá vybudovanú verejnú kanalizáciu s čistením na ČOV. Čiastočne má vybudované dielčie kanalizácie bez čistenia splaškových odpadových vôd. ČOV je vybudovaná v areáli priemyselného parku pre potreby výrobných podnikov. ČOV má väčšiu kapacitu ako je potreba v priemyselnom parku, takže sa môže postupne pripájať aj časť obyvateľov z obce. Obec má zámer dobudovať verejnú kanalizáciu z časti Pstruša – Dolinky a starého Vígl'aša s napojením na stavajúcu ČOV v priemyselnom parku. Zámerom obce je odkanalizovanie celej jadrovej časti obce s vybudovaním novej ČOV.

Teplofikácia a plynofikácia obce

Obec je kompletne plynofikovaná. Zemným plynom je zásobovaná z VTL plynovodu Lovinobaňa – Zvolen, ktorý prebieha severnou časťou katastrálneho územia. V obci sú vybudované dve regulačné stanice plynu. Obec má vybudovanú rozvodnú sieť plynu v dĺžke 9 750 bm. Plyn je využívaný na vykurovanie bytov, rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti a výrobných objektov a na prípravu teplej úžitkovej vody.

Vykurovanie bytov v obci je decentralizované. V súčasnosti 97% bytov má ústredné kúrenie, ostatné sú vykurované lokálne. Priemyselné závody a objekty skladového hospodárstva, ostatné podnikateľské prevádzky sú vykurované z individuálnych zdrojov tepla na báze zemného plynu, elektrickej energie, resp. biomasy.

Verejné osvetlenie

Služba verejného osvetlenia, patrí k základným službám samospráv svojim občanom. Obec prevádzkuje verejné osvetlenie a na osvetlení v minulosti vykonala rekonštrukciu. Verejné osvetlenie bolo síce zrekonštruované, ale sú v súčasnej dobe je energeticky nenáročné a preto chce obec svetelné body postupne vymeniť z výbojok na LED.

Telekomunikácie, internet, televízia, obecný rozhlas

Obcou prechádzajú telekomunikačné káble (dial'kové a optické káble) v správe Slovenských telekomunikácií, Správy dial'kových káblov a slovenských železníc, ktoré umožňujú telefonizáciu obce pevnými linkami cez telefónnu ústredňu vo Vígľaši. V obci je vybudovaná nová telefónna sieť káblových rozvodov. Na digitálnu ústredňu je už v súčasnosti možné pripojiť všetkých žiadateľov a vznikla tak aj možnosť pripojenia na Internet. V obci sú dva oceľové stožiare telekomunikačných vysielateľov pre mobilné siete.

Obecný rozhlas obec využíva na šírenie obecných oznamov. Obecný rozhlas vyžaduje rekonštrukciu.

2.3 Prírodno – environmentálna analýza

Prírodné prostredie

Prírodný potenciál možno vymedziť na základe geografickej charakteristiky, charakteristiky klimatických podmienok, geologických zdrojov, pôdných podmienok, hydrologických podmienok, flóry a fauny. Obec Vígľaš sa nachádza na úpätí vrchov Pol'any, ktoré majú nadmorskú výšku 1458 m a Javoria s nadmorskou výškou 1041 m v rázovitom kraji Podpol'ania, s nadmorskou výškou 343 m n.m.

V katastri obce sa v lesoch sa vyskytujú súvislé smrečiny, bučiny, dubiny, ceriny, hrabiny a boriny. Sú tu však aj javorové, jaseňové, brestové, brezové, jelšové a iné porasty. Na území sa vyskytuje aj zákonom chránená korunka strakatá, žltohlav európsky a kosatec sibírsky.

Zo šeliem sa tu vyskytujú rys, divá mačka, kuna lesná, z kopytníkov jeleň, srnec, diviak, z vtákov orol krikľavý, výr skalný a bocian čierny. Z ďalších živočíchov treba spomenúť motýľa jasoňa červenookého, mloka karpatského, jaštericu múrovú, užovku stromovú, modlivku nábožnú, bociana bieleho, rybárika a rôzne druhy kačíc.

Geomorfologické pomery

Do tohto územia zasahuje päť geomorfologických celkov:

Poľana, Veporské vrchy, Ostrôžky, Javorie, Zvolenská kotlina. Reliéf územia je výsledkom tektonickej činnosti, vulkanizmu, erózie a sedimentácie.

Územie obce patrí z geomorfologického hľadiska do podcelkov Rohy a Slatinská kotlina, ktoré sú súčasťou celku Zvolenskej kotliny. Južná časť širšieho záujmového územia patrí do celku Javorie, Ostrôžky. Obidva celky patria do oblasti Slovenského stredohoria (subprovincia Vnútorne Západné Karpaty, provincia Západné Karpaty). Celok Zvolenská kotlina (stredný tok Hrona) nadväzuje na Horehronské podolie Banskobystrickou kotlinou, ktorá podobne ako Slatinská kotlina na juhovýchode, je výbežkom Zvolenskej kotliny. Podcelok Slatinská kotlina je na severe ohraničený Poľanou, na východe Detvienskou kotlinou a Rohmi, na juhu Javorím, na západe a severozápade Zvolenskou pahorkatinou. Tvorí skupinu vyvýšených chrbtov, ktoré oddelujú Slatinskú kotlinu od Detvienskej kotliny.

Vo Vígľaši sa ťaží andezit, ktorý sa využíva ako stavebný kameň. Na území obce sa však vyskytujú aj iné nerasty, ktorými sú tufy, tufity, žula s tmavou slúdou, pyrit a iné.

Na území obce Vígľaš boli vyhlásené 2 chránené ložiskové územia a 2 dobývacie priestory. Prehľad je uvedený v nasledujúcich tabuľkách.

Tab. 14 Evidencia - Chránené ložiskové územie

Por. č.	Kataster	Nerast	Organizácia
64	Vígľaš	Pyroxenický andezit	GEOtrans - LOMY, s.r.o., Tekovská Breznica 593, Tekovská Breznica
134	Vígľaš I	Andezit	EUROVIA - Kameňolomy s.r.o., Košice - Barca

Zdroj: Evidencia chránených ložiskových území – Obvodný Banský úrad v Banskej Bystrici k 2.8.2023

Tab. 15 Evidencia – Dobývacie priestory

Por. č.	Kataster	Nerast	Organizácia
64	Vígľaš	Andezit	GEOtrans - LOMY, s.r.o., Tekovská Breznica 593, Tekovská Breznica
134	Vígľaš I	Andezit	EUROVIA - Kameňolomy s.r.o., Košice - Barca

Zdroj: Evidencia chránených ložiskových území – Obvodný Banský úrad v Banskej Bystrici k 2.8.2023

Hydrologické pomery

Povrchový odtok vody zabezpečuje riečna sieť – Slatina a jej málo vyvinuté, krátke potoky. Územie obce patrí do povodia rieky Hron. Hydrologické pomery sú podmienené zrážkami, charakterom zalesnenia a slabou priepustnosťou hornín. Tunajšie územie je bohaté na minerálne pramene povrchového charakteru s obsahom železa. Sú nestále a majú premenlivé zloženie.

Ochrana prírody

Katastrálne územie obce predstavuje územie obce biologicky a esteticky hodnotný krajinný priestor.

Na území obce sa nachádza niekoľko veľkoplošných i maloplošných chránených území. Do katastrálneho územia zasahuje zo severu predpolie masívu Chránená krajinná oblasť Biosférická rezervácia Poľana. Nachádza sa tu Národná prírodná rezervácia Rohy, ktorá bola vyhlásená v roku 1986, ide o floristicky najcennejšiu časť južných svahov pahorku Rohy (657 m n.m.) vo Zvolenskej

kotline. Územie reprezentujú teplé bukové duby a skalné lesostepi s výrazne xerofytnou vegetáciou. V roku 1979 bola za chránené nálezisko vyhlásená poriečna niva pod Rohami pri Čiernom moste a Hrončičke.

Prírodná rezervácia Pstruša - územie bolo vyhlásené na ochranu vlhkomilných lúčnych spoločenstiev s mimoriadne bohatým výskytom vzácnej chránenej rastliny - Korunkovky strakatej (*Fritillaria meleagris*) na vedecko-výskumné ciele. Platí tu 4. stupeň ochrany a za chránenú bola vyhlásená v roku 1979.

Chránené vtáčie územie Poľana - slúži na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov d'atľa bieločrptého, d'atľa čierneho, d'atľa hnedkavého, d'atľa trojprstého, chriašťa polného, jariabka hôrneho, krutihlava hnedého, muchárika bieločrptého, muchárika červenohrdlého, prepelice polnej, prhl'aviara čiernohlavého, strakoša kolesára, škovránka stromového, tetra hlucháňa, včelára lesného, žlny sivej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

K ďalším významným prvkom patria MEANDRE SLATINY II (úsek Vígľaš – Detva - pripravovaná prírodná rezervácia). Je pokračovaním hodnotnej meandrujúcej Slatiny s rovnako zachovalou pobrežnou vegetáciou prirodzeného zloženia a prilahlými aluviálnymi lúkmi pri Vígľaši a Pstruši. Ostatné územie obce je zaradené v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny do 1. stupňa ochrany.

Pôdny fond

Pôda predstavuje významný krajinný prvok s nezastupiteľnou energetickou a bioprodukčnou funkciou. V širšom okolí Vígľaša sa vyskytujú ľahké, stredné a ťažké pôdy. Sporadicky sa vyskytujúce ľahké pôdy sa nachádzajú v niektorých alúviách vodných tokov, hliniopiesočnaté pôdy sú dobre priepustné pre gravitačnú vodu, do tejto skupiny patria hlavne fluvizeme, niektoré kambizeme a rendzíny, z poľnohospodárskeho hľadiska sú to menej úrodné pôdy. Viac ako 90 % pôd patrí k piesočnato-hlinitým až hlinitým stredne ťažkým pôdam, jedná sa o pôdy orné, pôdy pod trvalými trávnatými porastami a pod lesmi. Ťažké ílovité pôdy sa vo forme ostrovčekov vyskytujú v celom regióne, množstvo ílovitých častíc obmedzuje prevzdušňovanie pôdy príjem i pohyb vody v pôde.

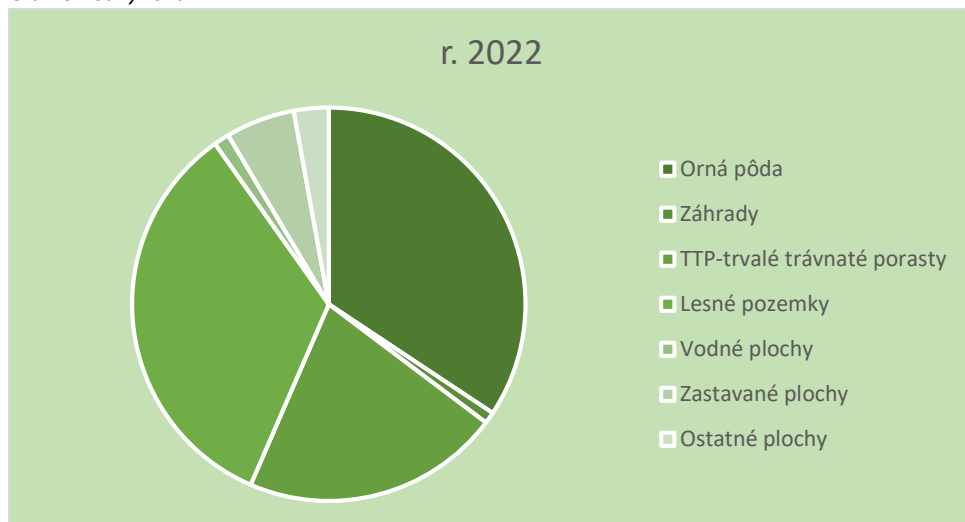
Z hľadiska prítomnosti škodlivín a rizikových látok je možné pôdy územia okresu Detva hodnotiť ako čisté. V k.ú. Vígľaš nie sú lokalizované pôdy kontaminované rizikovými prvkami.

Tab. 16 Pôdny fond

Vígľaš	Orná pôda	Záhrady	TTP-trvalé trávnaté porasty	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné plochy	Ovocné sady	Spolu
Rok 2014	1100,85	30,92	681,43	1 080,58	40,82	156,07	115,18	0	3 205,84
Rok 2022	1097,62	30,34	678,93	1077,04	40,62	181,74	91,52	0	3 197,82

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza datacube, Katastrálny úrad k 31.12.2022

Graf 5 Pôdny fond

V porovnaní s rokom 2014 sa zloženie pôdneho fondu zmenilo, len veľmi nepatrne. Najviac pôdy zaberá orná pôda zaberá 34,32 %, tesne za ňou sú lesné pozemky 33,68 % potom trvalé trávnaté porasty takmer 21,23 %, zastavané plochy takmer 5,68 %, ostatné plochy 2,86 %, vodné plochy 1,27 % a záhrady 0,95 %.

Ovzdušie

Znečistenie ovzdušia na území katastra obce je diaľkovým prenosom zo zdrojov emisií, ktoré sú mimo tohto územia a z miestnych zdrojov. Výrazné bolo znečistenie ovzdušia z automobilovej dopravy, najmä v trase cesty I/50, ktorá prebieha zastavaným územím obce. Po vybudovaní rýchlostnej cesty R2 v ťahu E 58 v úseku Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota sa tento atak automobilmi a ich vplyv podstatne znížil.

Miestne kotolne sú len nepodstatným zdrojom znečistenia, nakoľko je celé územie obce plynofikované. Imisná situácia nie je meraná priamo v obci. V obci sa ťaží stavebný kameň, pri spracovaní ktorého sa do ovzdušia dostáva veľké množstvo prachových častíc.

Odpady

V obci sa v prevažnej miere vyskytujú komunálne odpady, ktoré vznikajú pri činnostiach fyzických osôb. Vznik KO odpadov v obci možno charakterizovať ako podpriemerný čo do množstva vyprodukovaného KO.

V roku 2019 v prepočte priemerný obyvateľ Slovenska vyhodil do odpadových nádob 435 kg KO a v roku 2021 496 kg KO. Obyvateľ obce Víglaš v roku 2019 vyprodukoval 177,97 kg KO a v roku 2021 vyprodukoval 184,23 kg KO.

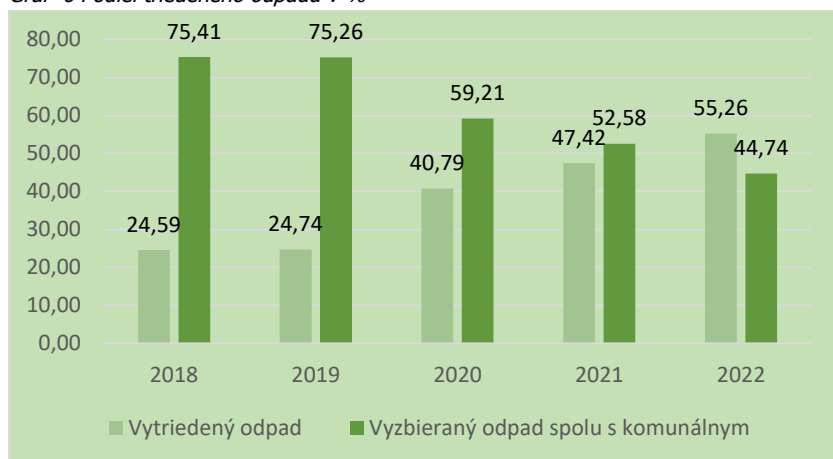
V obci je zabezpečené nakladanie s odpadmi a presne uvedené v schválenom VZN č. 1/2016 o nakladaní s komunálnym odpadom, drobným stavebným odpadom a objemným odpadom na území obce Víglaš, kde sú presne stanovené pravidlá zaobchádzania so všetkými odpadmi, ktoré vznikli na území obce, pričom územím obce sa rozumie jej katastrálne územie. V predpise sú presne stanovené podmienky v akých nádobách a ako sa zber vykonáva a uvedený celý systém zberu a prepravy zmesových komunálnych odpadov a systém triedeného odpadu.

Tab. 17 Množstvo vyzbieraného odpadu po položkách v tonách

Názov odpadu	2018	2019	2020	2021	2022
Komunálny odpad	282,00	282,62	288,32	281,88	276,42
Triedené zložky					
Drobné stavebné odpady	0,00	0,00	13,00	34,58	37,02
Kovový odpad, železo, oceľ	2,172	2,57	71,684	74,569	14,027
Med', hliník, zinok, olovo, zmiešané kovy	0,00	0,00	0,00	13,415	197,684
Plasty	12,559	17,5	19,01	20,77	17,89
Papier	14,542	14,76	13,35	12,055	17,356
Sklo	14,27	15,78	16,08	19,80	17,88
Použité batérie a akumulátory	0,00	0,03	0,01	1,458	1,408
Iné biologicky nerozložiteľné odpady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Biologický rozložiteľný odpad	0,5	0,26	12,74	31,37	0,00
Textil, šatstvo	1,02	1,76	0,72	3,86	0,24
Oleje a tuky	0,00	0,202	1,14	0,14	0,08
Viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky (kompozity na báze lepenky)	1,248	1,73	1,88	2,7	1,93
Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórovane uhľovodíky	0,38	0,32	0,49	0,88	0,74
Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť		0,002	0,015	0,02	0,011
Elektroodpad	4,22	2,058	3,22	0,9	1,09
Objemný odpad	40,34	35,46	45,12	37,28	33,46
Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami vrátane prázdnych tlakových nádob	0,22	0,34	0,045	0,16	0,5
Farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	0,46	0,14	0,1	0,283	0,08
Spolu Triedený	91,931	92,912	198,604	254,24	341,396
Spolu KO + Triedený	373,931	375,532	486,924	536,12	617,816

Zdroj: Vlastné spracovanie obce po rokoch

Graf 6 Podiel triedeného odpadu v %

Tab. 18 Miera triedeného odpadu v % KO a ostatné zložky

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Miera triedenia v %	24,59	24,74	40,79	47,42	55,26
Podiel KO v %	75,41	75,26	59,21	52,58	44,74

Separácia odpadov v obci podľa štatistiky stúpala. Energetické zhodnocovanie sa nevyužívalo. Obec nevlastní žiadne zariadenia na spracovanie odpadov. Obec Vígl'aš má na odvoz odpadov zmluvu s Mária Pedersen a.s., závod Zvolen.

Zhodnocovanie bioodpadu má obec uspokojivo vyriešené. Každý domácnosti obstarala obec domáci kompostér. Obec získala finančné prostriedky na zakúpenie kompostérov z projektu „Koordinačné združenie obcí mikroregiónu Podpol'anie – predchádzanie vzniku BRKO“. V obci pôsobí súkromná spoločnosť, ktorá likviduje BRKO a poskytuje služby pre celú obec, v prípade, ak obyvatelia nemôžu kompostovať vo svojich domácich kompostéroch. V obci je evidovaných aj niekoľko divokých skládok odpadu. Obec nemá vybudovaný zberný dvor.

Hluk

Najväčším zdrojom hlučnosti v obci je tranzitná automobilová doprava z cesty I/50. Ďalším zdrojom hluku je železnica. Menšie zaťaženie je od automobilovej dopravy súvisiacej s výrobou a skladovacími priestormi v obci a ťažobných prác v kameňolome.

2.4 Kultúrna analýza a verejné služby

Obec Vígl'aš má v centre obce obecný úrad a kultúrny dom, ktoré sú stavebnou súčasťou spoločnej budovy. V časti kultúrneho domu sa nachádza spoločenská sála s javiskom. Všetky tieto priestory sú k dispozícii na organizovanie rôznych verejných aj súkromných kultúrno-spoločenských podujatí (divadelné vystúpenia, kultúrne akcie a pod.). Budova potrebuje obnovu hlavne zateplenie a výmenu zdroja vykurovania. V časti budovy kultúrneho domu sa nachádza reštaurácia. V obci je divadelný súbor, ktorý v súčasnosti nie je aktívny.

Obecná knižnica sa nachádza v priestoroch ZŠ, ktorú môžu navštevovať nielen deti ale v určených dňoch aj verejnosť.

V obci Vígl'aš sa nachádza: futbalové ihrisko na Pstruši, tenisové kurty a rozptýlená sústava detských ihrísk a parkov v jednotlivých častiach zástavby. V obci chýba ihrisko s fitnes prvkami a niektoré detské ihriská nemajú hracie prvky a workout prvky zámerom obce je ich doplniť. V obci pôsobí Miestny futbalový klub Vígl'aš-Pstruša.

Priamo v obci je cintorín s domom smútku. Dom smútku bol zrekonštruovaný, treba však dokončiť rekonštrukciu vo vnútri, hlavne dobudovať toalety. Obec chce uskutočniť digitalizáciu cintorína - zmodernizovať správu cintorína a prehľadnú evidenciu hrobových miest.

Kultúrno-historický a pamiatkovo chránený fond obce Vígl'aš má nadregionálny význam. Kultúrnymi pamiatkami nehnuteľného charakteru, ktoré sú zapísané v Registri národných kultúrnych pamiatok Slovenskej republiky sú:

- Vígl'ašský zámok, č. ÚZPF: 1123/1-18
- Zvonica, č. ÚZPF: 1124/1-1

Záujem o voľnočasové aktivity obyvateľov obce Vígláš je značný, priestory určené pre tieto aktivity sú obmedzené a v nevyhovujúcom stave. Obec plánuje rekonštruovať priestory, kde by mohli byť vytvorené predpoklady pre klubovú činnosť nielen mladých ľudí, ale aj seniorov, iných záujmových skupín. Chce zrealizovať rekonštrukciu objektu Kockovho domu na komunitné centrum vrátane bezbariérového prístupu, v ktorom by sa mohli stretávať obyvatelia všetkých vekových skupín.

Na organizácii spoločenského života sa priamo podieľa aj obecná samospráva, a to nielen poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia, ale taktiež spolupodielaním na organizovaní kultúrnych podujatí. Obecný úrad sa zúčastňuje na príprave spoločenských a kultúrnych podujatí miestneho charakteru, a to predovšetkým pri organizovaní športových podujatí a akcií súvisiacich so sviatkom Deň matiek, Deň detí, Deň otcov, Mesiac úcty k starším, Mikuláš, fašiangy, zábavy a pod. K rozvíjaniu spoločenského života v obci výrazne napomáhajú aj aktivisti v obci. Organizované kultúrne a športové podujatia sú financované z rozpočtu obce a súkromnými sponzormi.

Obec o dianí v obci informuje obyvateľstvo a širokú verejnosť prostredníctvom sociálnych sietí, internetovej stránky <https://www.viglas.net/> a miestneho rozhlasu.

Dobrovoľný hasičský zbor

Obec má vlastný DHZ aj vybudovanú požiarňu zbrojnicu, ktorú by bolo nutne zrekonštruovať. Technické vybavenie je nedostatočné. Obec vlastní protipovodňový plne vybavený vozík a technické doplnkové zariadenie ako je píla a podobne. DHZ potrebuje plne funkčné hasičské vozidlo.

2.5 SWOT analýza

SWOT analýza je základným nástrojom, ktorý sa používa na vyhodnotenie súčasného stavu z rôznych hľadísk, a to z hľadiska silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Zároveň načrtáva možné alternatívy budúceho vývoja, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie. Kompletizuje a zoraduje vnútorné silné a slabé stránky územia, jeho vnútorné aj vonkajšie príležitosti a hrozby podľa dôležitosti. Poskytuje prehľad o strategickej situácii územia.

Analýza silných a slabých stránok obce, jej príležitostí rozvoja a ohrození – SWOT analýza – prezentuje poznatky získané v prechádzajúcich analytických zisťovaniach a v hodnotiacich a syntetizačných postupoch.

Na základe SWOT analýzy možno definovať kľúčové oblasti, ktoré vyžadujú prioritné riešenie najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká obce. Aby si obec vhodne identifikovala strategické ciele a priority si SWOT analýzu vymedzila v troch oblastiach.

Sociálna oblasť, zdravotníctvo, kultúra, šport, vzdelávanie, bývanie

Silné stránky ➤ blízka alokácia mesta Zvolen, Detva umožňuje využívať zdravotné a sociálne služby širšieho rozsahu ➤ materská a základná škola ➤ kultúrny dom ➤ knižnica ➤ pošta, obchod ➤ cintorín s domom smútku ➤ športové ihriská ➤ organizácia kultúrno-športových podujatí v obci	Slabé stránky ➤ chýbajúce zdravotnícke zariadenie ➤ nedokončená rekonštrukcia kultúrneho domu, domu smútku, ➤ nízka kvalita sociálnych služieb pre občanov ➤ nepripravené podmienky na bytovú a individuálnu výstavbu ➤ chýba komunitný priestor pre mládež, seniorov ➤ chýbajú komplexné športoviská (všetky časti obce), napr. dráhy na korčuľovanie, ➤ chýbajú detské ihriská – s plnou starostlivosťou a údržbou
Príležitosti ➤ zavádzanie SMART riešení v kultúre a kreatívnom priemysle ➤ obnova zanikajúcich tradícií ➤ digitalizácia obecného cintorína ➤ rozvoj dobrovoľníctva v sociálnych službách ➤ rozvíjajúci sa vidiecky cestovný ruch ➤ zlepšenie prístupu k zdravotníctvu ➤ podpora športových klubov, organizácií športových a kultúrnych podujatí ➤ spolupráca v rámci regiónu ➤ záujem časti obyvateľov o pohyb, zdravý životný štýl ➤ vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci	Ohrozenia ➤ pasívnejšie obyvateľstvo ➤ uprednostňovanie iných oblastí pred kultúrou a tradíciami ➤ zoslabovanie tradičného vnímania obce ➤ klesajúci záujem detí a mladých ľudí o šport ➤ rýchle životné tempo, viac stresu, menej pohybových aktivít ➤ konkurencia blízkych miest pri vytváraní lepších podmienok na šport, kultúru, vzdelávanie, trávenie voľného času ➤ nízka priorita a absencia externých zdrojov na financovanie kultúry a rekonštrukcie budov

Dopravná, technická, environmentálna infraštruktúra a informačná spoločnosť

Silné stránky ➤ vodovod ➤ vybudovaná ČOV v priemyselnom parku ➤ zabezpečený separovaný zber odpadov ➤ zabezpečené zhodnocovanie biologického odpadu v celej obci ➤ vybudovaná cestná sieť v katastri obce ➤ obecný rozhlas ➤ zavedený internet ➤ vybudovaná rozvodná sieť plynu, elektrickej energie	Slabé stránky ➤ nevybudovaná splašková a dažďová kanalizácia a ČOV pre celú obec ➤ zlý technický stav niektorých miestnych komunikácií ➤ nedobudované chodníky, chýba bezbariérovosť ➤ zlý technický stav vodovodu, ➤ nedostatok inžinierskych sietí na novú výstavbu domov a bytov ➤ niektoré verejné priestranstvá potrebujú revitalizáciu ➤ niektoré autobusové zastávky potrebujú modernizáciu ➤ environmentálna záťaž – čierne skládky odpadov ➤ absencia zberného dvoru ➤ nezateplená budova obecného úradu a kultúrneho domu ➤ nedostatočné protipovodňové opatrenia
Príležitosti ➤ využitie externých zdrojov na zlepšenie infraštruktúry a životného prostredia ➤ motivácia občanov pri separácii odpadov ➤ podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie ➤ úspora energií z dôvodu zvyšovania cien energií	Ohrozenia ➤ malá miera podpory obcí zo strany štátu ➤ zvýšená produkcia odpadov ➤ rastúce dopravné zaťaženie ➤ zvyšujúce sa náklady na opravy a údržbu cestnej infraštruktúry ➤ rast nákladov na údržbu a opravy vodohospodárskej siete ➤ klimatické zmeny

Ekonomika a cestovný ruch

Silné stránky ➤ dobrá dopravná dostupnosť Zvolen, Banská Bystrica, Detva ➤ turistické a cyklistické trasy ➤ ihriska – futbalový, tenisový ➤ ubytovacie kapacity ➤ príťažlivé prírodné prostredie ➤ existujúci priemyselný park – infraštruktúra ➤ priaznivé podmienky pre rozvoj podnikania a stúpajúci počet podnikateľských subjektov v území ➤ existencia rekonštruovaného Víglašského zámku ➤ existencia rekonštruovaného Masarykovho dvora ➤ podpora obce pre rozvoj cestovného ruchu	Slabé stránky ➤ nedostatok inžinierskych sietí pri stavebných pozemkoch ➤ chýba výstavba bytových domov ➤ nedostatok stavebných pozemkov ➤ nezáujem obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov ➤ krátka doba pobytu návštevníkov v obci ➤ chýbajú cyklotrasy, piknikové miesta napr. v okolí rieky Slatiny, lesoparku ➤ nízka informovanosť o obci a o pozoruhodnostiach obce ➤ slabá digitalizácia služieb a propagácie komplexnej ponuky v CR
Príležitosti ➤ rozvoj technickej infraštruktúry ➤ zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám ➤ podpora rozvojových investícií ➤ vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom, strednom podnikaní, v službách, v cestovnom ruchu ➤ spolupráca s partnermi, oblasťná organizácia cestovného ruchu ➤ zavádzanie moderných informačných technológií do oblasti cestovného ruchu, ➤ ponuka komplexných produktových balíkov, ➤ dobudovanie infraštruktúry cestovného ruchu, ➤ záujem turistov o vidiecku turistiku ➤ možnosť získania úverov na podnikanie a získanie finančnej podpory na zvýšenie zamestnanosti z fondov EÚ	Ohrozenia ➤ dopady finančnej krízy na rozpočet obce ➤ odchod mladých ľudí za prácou mimo trvalého bydliska ➤ konkurencia väčších, známejších regiónov ➤ bariéry podnikania zo strany štátu ➤ pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry ➤ veľká administratívna náročnosť pri získaní a čerpaní národných dotácií, dotácií z fondov EÚ ➤ vysoká konkurencia vo vidieckom poznávacom cestovnom ruchu

Kľúčové faktory a disparity územia obce

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja obce

- atraktivita územia v prírodnom prostredí
- výhodná geografická poloha pre tok tovarov, služieb, zabezpečenie úrovne zamestnanosti obyvateľov obce
- možnosti pre rozvoj cestovného ruchu
- podpora rozvoja bytovej výstavby
- podpora individuálnej bytovej výstavby
- existencia požiarnej zbrojnice - aktívny Dobrovoľný hasičský zbor
- vybudované ihriská pre voľnočasové športové aktivity (futbalové ihrisko, tenisový kurt)
- vybudovaný vodovod
- čiastočne vybudovaná kanalizačná sieť a ČOV – možnosť napojenia sa ďalších častí obce
- zabezpečený systém odvozu a likvidácie KO a separovaného odpadu
- zlepšené environmentálne povedomia obyvateľstva
- záujem obce k využívaniu aj alternatívnych zdrojov energie,
- vyriešené nakladanie s biologicky rozložiteľnými odpadmi u obyvateľov

- využitie prírodného a kultúrno-historického potenciálu na rozvoj cestovného ruchu (prírodné a kultúrne pamiatky,..)
- dlhodobé členstvo v rámci mikroregionálneho združenia – verejno-súkromné partnerstvo, efektívna spolupráca s obcami a mestami regiónu
- posilňovanie kapacity a efektivity verejnej správy
- schopnosť a včasnosť obstarania a externých finančných zdrojov mimo rozpočtu obce (najmä dotácií ŠR a EÚ fondov) na realizáciu rozvojových projektov obce

Hlavné disparity rozvoja:

- nedostatočné podmienky pre bývanie vrátane možností výstavby bytov a domov
- zastarané verejné priestranstvá
- nedostatočná technická infraštruktúra cesty, chodníky
- nedostatočný prístup k zdravotnej a sociálnej starostlivosti
- vysoká energetická náročnosť budov v správe obce
- nedostatočné využitie prírodného potenciálu v prospech rozvoja cestovného ruchu
- nedobudovaná turistická a technická infraštruktúrou v obci,
- nedostatočne vybudované aktivity k propagácii a rozvoju CR
- nedostatočné využitie moderných technológií
- slabo rozvinuté a nedostatočne podporované podnikateľské prostredie
- ekonomická politika štátu – zvyšovanie cien vo všetkých oblastiach života
- znižujúci sa podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva
- nedobudovaná kanalizácia a ČOV
- zastaralý vodovod
- čierne skládky odpadov
- nedostatok financií pre rozvojové aktivity
- nedostatočné využívanie SMART technológií vo verejnej správe
- neexistujúce priestory pre komunitné stretávanie

3. STRATEGICKO - PROGRAMOVÁ ČASŤ

Strategická časť PHRSR definuje víziu, hlavný cieľ, priority, strategické ciele, špecifické ciele a opatrenia na základe identifikovaných problémov a potenciálu územia v analytickej časti.

3.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia a hlavný cieľ načrtávajú predstavu o budúcom smerovaní územnej samosprávy. Reprezentujú pohľad na očakávaný stav v strednodobom až dlhodobom horizonte. Sú výsledkom otvoreného participatívneho spôsobu tvorby stratégie.

Formulácia vízie vychádza z aktuálnej analýzy stavu v obci a zistení potrieb obyvateľov obce. Zohľadňuje prírodný, kultúrny a ľudský potenciál obce ako aj nové rozvojové trendy a výzvy v rámci VUC BB a Slovenska v prospech zvyšovania kvality života obyvateľov a návštevníkov obce.

Vízia obce

- Víglaš - moderná obec, ktorá sa rozvíja v súlade s novými trendmi v oblastiach ochrany a obnovy životného prostredia. Obec, ktorá poskytuje svojim občanom kvalitné verejné služby, buduje aktívne komunity a podporuje moderné vzdelávanie. Obec, ktorá vytvára podmienky na podnikanie, medzisektorovú spoluprácu, tvorbu a udržanie pracovných príležitostí. Obec aktívne využívajúca moderné technológie v prospech zvyšovania kvality života občanov. Obec, ktorá je otvorená a priateľská pre návštevníkov obce a regiónu

Hlavný cieľ rozvojovej stratégie

- Vytvoriť podmienky pre spokojný, aktívny a súdržný život v obci, v zdravom životnom prostredí, s využitím lokálnych zdrojov pre udržateľný ekonomický rozvoj a podporu zamestnanosti v obci.

3.2 Systém priorít, cieľov, opatrení, strom cieľov

- Priority definujú kľúčové želané zmeny v kvalite života obyvateľov, ktoré realizáciou stratégie PHRSR majú byť dosiahnuté.
- Strategické ciele predstavujú kľúčové výsledky a výstupy nasmerované na dosiahnutie vízie a definovaných priorít. Sú orientované na strednodobý horizont.
- Špecifické ciele majú operatívny charakter a sú orientované na krátkodobý horizont.
- Vzhľadom na predpoklad širokého využitia zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ sú priority a strategické ciele PHRSR naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR, ďalších programových dokumentoch pre čerpanie EŠIF na obdobie 2021-2027 ako aj na priority a ciele definované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030. Strategické ciele PHRSR obce Víglaš rátajú aj s využívaním zdrojov financovania zo štátneho rozpočtu a iných zdrojov.

- Opatrenia a aktivity sú nástroje na dosiahnutie definovaných cieľov.
- Strom cieľov je prehľadným nástrojom , ktorý sprostredkováva zrozumiteľnú informáciu o systéme cieľov. Je tvorený prioritami, strategickými a špecifickými cieľmi. Stanovené ciele sú výsledkom spracovaných analýz, definovaných výziev a problémov obce a smerujú k naplneniu definovanému stavu, ktorý chce obec dosiahnuť.

Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorit a systému cieľov PHRSR.

Pre dosiahnutie vízie a hlavného strategického cieľa sú navrhnuté opatrenia v rámci 4 prioritných oblastí, na ktoré sa obec bude v období do roku 2030 zameriavať a postupne realizovať plánované aktivity.

Priorita 1 - Zdravé prostredie

Zámery obce sa sústreďujú na ochranu a zlepšovanie životného prostredia, ktoré je pre kvalitný život obyvateľov obce nevyhnutné. Hlavné výzvy v tejto oblasti smerujú do zvyšovania energetickej efektívnosti verejných budov a priestranstiev, budovania environmentálnej infraštruktúry, odstraňovanie a prevenciu tvorby čiernych skládok, realizáciu opatrení na prevenciu udalostí v súvislosti so zmenou klímy, so zameraním na protipovodňové opatrenia v krízových oblastiach obce.

Významnou zložkou podpory udržania zdravého životného prostredia je rozvoj udržateľnej dopravy. Obec Víglaš sa zameriava na rozvoj cyklodopravy v rámci obce ako aj riešenia prepojení so susednými obcami.

Priorita 2 - Kvalitný život

Zvyšovanie spokojnosti súčasných obyvateľov obce ako aj novo prichádzajúcich obyvateľov úzko súvisí s kvalitou a rozsahom služieb, ktoré obec ponúka. Obec sa v rámci svojho rozvoja zameriava na zlepšenie dostupnosti bývania pre záujemcov, zvýšenie kvality a rozsahu verejných služieb, zdravotníctva, sociálnych služieb s ohľadom na znevýhodnené skupiny občanov vrátane bezbariérového prístupu do verejných budov.

Víglaš je moderná obec, ktorá plánuje využívanie moderných technológií a digitalizácie v prospech života občanov. Kvalita života tiež úzko súvisí s bezpečnosťou obyvateľov, úrovňou technickej infraštruktúry, úpravou verejných priestranstiev a objektov. Preto snahou samosprávy je zabezpečenie zodpovedajúcej kvality miestnych komunikácií, budovanie chodníkov, parkovísk, revitalizácia verejných priestranstiev a drobnej infraštruktúry.

Priorita 3 - Udržateľná ekonomika

V obci pôsobia malé a stredné podniky. Zámerom obce je vytvárať podmienky pre ich ďalší konkurencieschopný rozvoj, podporovať vzájomnú a multisektorálnu spoluprácu a tvorbu partnerstiev v prospech rozvoja obce. Obec disponuje prírodnými a historickými potenciálom pre rozvoj turizmu a cestovného ruchu. Významnými subjektmi rozvoja v tejto oblasti sú rezort Masarykov Dvůr a Hotel Grand Víglaš, ktorí vytvárajú rozsiahlu a ucelenú ponuku služieb cestovného ruchu.

Obec podporuje udržateľné hospodárske aktivity a dôraz kladie aj na produkciu a predaj lokálnych a regionálnych výrobkov. Opatrenia smerujú k rozvoju lokálnej ekonomiky, k tvorbe pracovných príležitostí v obci, k zvyšovaniu príjmov obce z cestovného ruchu.

Priorita 4 - Priateľská a súdržná obec

Zámerom obce je vytvárať podmienky pre aktívny komunitný, kultúrny, športový a voľnočasový život v obci ako aj zvýšenie participácie občanov na spoločenskom a verejnom živote. Víglaš je moderná obec, ktorá sa zameriava na posilnenie svojej identity a zároveň chce dať priestor pre rozvoj nových činností a aktivít. Dôraz kladie na zvyšovanie kvality a rozsahu vzdelávania, prístupnému pre deti, mládež aj dospelých.

Prehľad priorít, strategických a špecifických cieľov

Hlavný cieľ rozvojovej stratégie Vytvoriť podmienky pre spokojný, aktívny a súdržný život v obci, v zdravom životnom prostredí, s využitím lokálnych zdrojov pre udržateľný ekonomický rozvoj a podporu zamestnanosti v obci.			
PRIORITA 1 Zdravé prostredie	PRIORITA 2 Kvalitný život	PRIORITA 3 Udržateľná ekonomika	PRIORITA 4 Priateľská a súdržná obec
STRATEGICKÝ CIEĽ 1 Zlepšiť zložky životného prostredia a vytvárať podmienky pre udržateľnú dopravu	STRATEGICKÝ CIEĽ 2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb	STRATEGICKÝ CIEĽ 3 Zlepšiť podmienky pre udržateľnosť lokálnej ekonomiky a rast príjmov obce	STRATEGICKÝ CIEĽ 4 Budovať aktívne a vzdelané komunity
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1 Zabezpečiť ochranu a obnovu zložiek životného prostredia, zavádzať opatrenia v súvislosti so zmenou klímy	ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1 Zlepšiť podmienky pre bývanie a život v obci	ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1 Zvýšiť konkurencieschopnosť lokálnych podnikov	ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.1 Rozvíjať aktívny komunitný život v obci
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.2 Zlepšiť podmienky pre udržateľnú mobilitu	ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.2 Zlepšovať rozsah a kvalitu zdravotníckej a sociálnej starostlivosti	ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.2 Rozvíjať udržateľný cestovný ruch	ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.2 Zvyšovať kvalitu a rozširovať formy vzdelávania pre deti, mládež a dospelých
	ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.3 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť verejných služieb		

STRATEGICKÝ CIEĽ 1

Zlepšiť zložky životného prostredia a vytvárať podmienky pre udržateľnú dopravu

Výzvy a problémové oblasti

Ochrana životného prostredia je jednou zo základných priorít národných rozvojových dokumentov, podľa ktorých je možné realizovať len investície, ktoré na životné prostredie nemajú negatívny vplyv. Stanovené ciele a opatrenia rozvojového dokumentu sa týkajú znižovania energetickej náročnosti neobnovených verejných objektov, zlepšenia stavu ovzdušia, vody a prostredia v katastri obce, ktoré súvisia s nedobudovanou environmentálnou infraštruktúrou, existenciou čiernych skládok a novými trendmi v oblasti tvorby a nakladania s odpadom.

Výzvou pre obec je aj situácia súvisiaca s klimatickými zmenami, v obci sa nachádzajú krízové oblasti ohrozené povodňami a preto ciele a opatrenia prihládajú na riešenie tohto stavu.

Výzvou pre obec je podpora udržateľnej mobility, ktorej rozvoj je z hľadiska ochrany životného prostredia nevyhnutý.

Cieľový stav do roku 2030

- obnovou verejných objektov prispieť k udržateľnej energetike a environmentálnej udržateľnosti
- dobudovaním kanalizácie a obnovou miestneho vodovodu prispieť k ochrane vodných zdrojov a prístupu ku kvalitnej pitnej vode
- realizáciou aktivít v zmysle spracovaného protipovodňového plánu obce znížiť riziko ohrozenia povodňami
- vybudovaním siete cyklochodníkov prepájajúcich významné body v obci a v susediacich obciach a vybudovaním obslužnej infraštruktúry zvýšiť úroveň využívania elektromobility

Podrobný popis špecifických cieľov pre strategický cieľ 1

Priorita 1	Zdravé prostredie	
Strategický cieľ 1	Zlepšiť zložky životného prostredia a vytvárať podmienky pre udržateľnú dopravu	
Špecifické ciele	Popis špecifického cieľa	Väzba na ostatné ciele PHRSR
1.1 Zabezpečiť ochranu a obnovu zložiek životného prostredia, zavádzať opatrenia v súvislosti so zmenou klímy	Všeobecná ochrana prostredia je ochranou ovzdušia, vody, pôdy, biodiverzity a hornín. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života. Špecifický cieľ sa v danom období zameriava na zlepšenie kvality vody, ovzdušia ako aj efektívne nakladanie s energiami. Pre naplnenie cieľa sú prijaté opatrenia na znižovanie energetickej náročnosti obnovou verejných objektov vrátane modernizácie verejného osvetlenia. Súčasťou sú opatrenia zamerané na dobudovanie environmentálnej infraštruktúry v obci – kanalizácia ČOV, vodovod, odstraňovanie a prevencia vzniku čiernych skládok a efektívne nakladanie s odpadmi v zmysle platnej legislatívy. V obci sa nachádzajú krízové oblasti ohrozené povodňami, prijaté opatrenie sa zameriava na realizáciu aktivít v zmysle spracovaného protipovodňového plánu.	ŠC 2.1, OP 2.1.1, OP 2.1.2 ŠC 3.1, OP 3.1.2 ŠC 4.2, OP 4.2.1
1.2 Zlepšiť podmienky pre udržateľnú mobilitu	Odvetvie dopravy prechádza zmenami, ktoré v zmysle ochrany životného prostredia smerujú k udržateľným a nízkouhlíkovým riešeniam. Špecifický cieľ sa zameriava na tvorbu podmienok pre zvyšovanie využívania ekodopravy. Cieľ je zameraný na budovanie siete cyklochodníkov v rámci obce, so susediacimi obcami a budovanie doplnkovej infraštruktúry s cieľom prepojiť významné body a umožniť využívanie ekodopravy za dochádzkou do práce, na voľnočasové aktivity a pod.	ŠC 2.1, OP 2.1.1, OP 2.1.3 ŠC 3.1, OP 3.1.1, OP 3.1.2 ŠC 4.1, OP 4.1.1, OP 4.1.2

STRATEGICKÝ CIEĽ 2

Zvýšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb

Výzvy a problémové oblasti

Zabezpečovanie kvalitného a zdravého života obyvateľov obce je základným poslaním a úlohou územnej samosprávy. Cieľom obce je udržať a postupne zvyšovať počet obyvateľov obce, s čím súvisí rozvoj a kvalita služieb, verejných služieb, poskytovaných obyvateľom obce. Kvalita života v obci je tvorená viacerými oblasťami života.

Na základe vykonaných analýz a získaných názorov potrieb obyvateľov z dotazníkového prieskumu je dôležité zamerať sa na: zabezpečenie podmienok pre rozvoj bývania (IBV, byty), dobudovanie verejných priestranstiev medzi objektmi na bývanie, dobudovanie technickej infraštruktúry vrátane ciest, chodníkov, parkovísk, zvýšenie bezpečnosti občanov a ochrany ich majetku.

Významnou oblasťou je zlepšenie kvality a rozsahu zdravotnej a sociálnej starostlivosti pre všetky skupiny obyvateľov vrátane zabezpečenia bezbariérového prístupu do verejných budov, zvýšená kvalita a dostupnosť verejných služieb s využitím moderných technológií v prospech kvality života občanov.

Cieľový stav do roku 2030

- vysporiadaním pozemkov, prípravou stavebnej dokumentácie a vybudovaním technickej infraštruktúry umožniť výstavbu nových domov a bytov
- revitalizáciou verejných priestranstiev v obytných častiach obce zvýšiť kvalitu bývania
- vybudovaním bezbariérového prístupu do verejných objektov zvýšiť integráciu znevýhodnených skupín obyvateľov
- rekonštrukciou miestnych komunikácií, výstavbou chodníkov a parkovísk skvalitniť stav technickej infraštruktúry v obci
- výstavbou nových zariadení zabezpečiť zvýšený rozsah a kvalitu zdravotnej a sociálnej starostlivosti
- využívaním moderných technológií skvalitniť život občanov obce a zvýšiť ich záujem o veci verejné

Podrobný popis špecifických cieľov pre strategický cieľ 2

Priorita 2	Kvalitný život	
STRATEGICKÝ CIEĽ 2	Zlepšiť kvalitu verejných služieb, technickej infraštruktúry a podporiť zdravý a aktívny život obyvateľov.	
Špecifické ciele	Popis špecifického cieľa	Väzba na ostatné ciele PHRSR
2.1 Zlepšiť podmienky pre bývanie a život v obci	Kvalita života obyvateľov obce v sebe zahŕňa súbor oblastí, ktorý v rámci cieľa obec plánuje realizovať. Cieľ zahŕňa riešenie týchto oblastí: podpora bývania, úprava verejných priestranstiev, zvýšenie bezpečnosti obyvateľov, dobudovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry a zvyšovanie kvality služieb pre obyvateľov. Špecifický cieľ sa zameriava na prípravu pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry pre možnosť výstavby bytov a domov, na revitalizáciu verejných priestranstiev medzi obytnými zónami, na zvyšovanie bezpečnosti občanov prostredníctvom kamerového bezpečnostného systému na vstupoch do obce, dobudovanie, rekonštrukciu technickej infraštruktúry a drobnej technickej infraštruktúry rámci ako aj budovanie bezbariérového prístupu do verejných objektov. Pre naplnenie cieľa obec plánuje podporu pre rozširovanie obchodnej siete a iných služieb pre občanov, podľa ich požiadaviek. Potreba riešenia uvedených oblastí vyplýva zo spracovanej analýzy. Pre finančné zabezpečenie realizácie aktivít je vo veľkej miere dôležité získanie externých zdrojov, vzhľadom na ich finančnú náročnosť.	ŠC 1.1, OP 1.1.1, OP 1.1.2, OP 1.1.4 ŠC 1.2, OP 1.2.1 ŠC 4.1, OP 4.1.1, OP 4.1.2 ŠC 4.2, OP 4.2.1
2.2 Zlepšovať rozsah a kvalitu zdravotníckej a sociálnej starostlivosti	Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb patria medzi úlohy územnej samosprávy. Rozsah a kvalitu týchto služieb je potrebné v zmysle naplnenia strategického cieľa realizovať v plánovanom období. Zdravotná starostlivosť je v obci poskytovaná, ale je potrebné zvýšiť jej rozsah a úroveň, čo obec plánuje realizovať prostredníctvom výstavby nového zdravotného strediska. Sociálne služby v obci obec plánuje zabezpečovať zriadením zariadení pre seniorov, ktorého súčasťou bude denný stacionár. Obec plánuje poskytovať opatrovateľskú službu podľa potrieb občanov. Túto službu zatiaľ obec nezabezpečovala.	ŠC 4.1, OP 4.1.1 ŠC 4.2, OP 4.2.1
2.3 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť verejných služieb	V rámci cieľa sa obec zameriava na zlepšenie informovanosti občanov, na zlepšenie využívania moderných technológií v procesoch verejnej správy v prospech zjednodušenia a zrýchlenia služieb občanovi.	ŠC 4.1, OP 4.1.1, OP 4.1.2, OP 4.1.3 ŠC 4.2, OP 4.2.1

STRATEGICKÝ CIEĽ 3

Zlepšiť podmienky pre udržateľnosť lokálnej ekonomiky a rast príjmov obce

Výzvy a problémové oblasti

Obec Vígláš poskytuje zázemie viacerým malým a stredným podnikom a to v rámci areálu priemyselného parku a v katastri obce. V obci rozvíjajú svoju činnosť významné subjekty v oblasti cestovného ruchu (Masarykov dvor, Zámok Vígláš.)

V zmysle záujmu zvýšenia konkurencieschopnosti podnikov a rastu príjmov obce v nasledujúcom období je dôležité podporovať spoluprácu v rámci podnikateľského sektora ako aj spoluprácu medzi verejným, podnikateľským a občianskym sektorom v obci ako aj v regióne. Práve spolupráca je významným prvkom pre rozvoj a synergiu aktivít realizovaných v obci ako aj príležitosťou pre získanie finančných prostriedkov pre rozvojové aktivity obce. MAS Podpol'anie a OOCR Turistický Novohrad a Podpol'anie sú organizácie pôsobiace v regióne Podpol'anie, ktoré sa venujú podpore podnikateľského sektora a medzisektorovej spolupráci a podnikateľské subjekty môžu byť ich aktívnymi členmi.

Oblasť cestovného ruchu je potrebné podporiť dobudovaním drobnej turistickej infraštruktúry ako aj propagáciou ponuky cestovného ruchu, čo je možné realizovať v spolupráci s podnikateľmi a s využitím moderných informačných technológií.

Výsledkom dotazníkového prieskumu potrieb občanov je záujem občanov o rozšírenie služieb a maloobchodnej siete v obci, čo môže obec zabezpečiť práve podporou a vytváraním podmienok pre vznik požadovaných služieb. Je možné konštatovať trend zvyšovania záujmu o lokálne a regionálne produkty, čo dáva príležitosť podporiť a propagovať práve lokálnych producentov.

Ciel'ový stav do roku 2030

- zvýšením partnerskej spolupráce súkromného a verejného sektora podporiť konkurencieschopnosť podnikov
- tvorbou a propagáciou komplexných služieb CR, dobudovaním turistickej infraštruktúry podporiť udržateľný rozvoj cestovného ruchu v obci a regióne
- prezentáciou lokálnych a regionálnych produktov podporiť rast miestnej ekonomiky

Podrobný popis špecifických ciel'ov pre strategický cieľ 3

Priorita 3	Udržateľná ekonomika	
Strategický cieľ 3	Zlepšiť podmienky pre udržateľnosť lokálnej ekonomiky a rast príjmov obce	
Špecifické ciele	Popis špecifického cieľa	Väzba na ostatné ciele PHRSR
3.1 Zvýšiť konkurencieschopnosť lokálnych podnikov	Špecifický cieľ sa zameriava na zintenzívnenie spolupráce podnikateľského sektora ako aj multisektorálnej spolupráce. Tiež sa zameriava na zlepšenie prístupu k informáciám pre podnikateľský sektor o možnostiach získavania finančných zdrojov na realizáciu podnikateľských zámerov ako aj možnosti aktívne sa podieľať na rozvoji obce a regiónu v rámci organizácií pre regionálny rozvoj a rozvoj cestovného ruchu. Partnerská spolupráca zvyšuje možnosť získavania externých zdrojov pre podniky ako aj pre rozvoj obce. Obec podporuje rozširovanie služieb pre občanov v obci a kladie dôraz na podporu výroby, predaja a propagácie lokálnych produktov a producentov.	ŠC 2.1, OP 2.1.3 ŠC 4.2, OP 4.2.1

3.2 Rozvíjať udržateľný cestovný ruch	Cestovný ruch v obci je dôležitou súčasťou jej rozvoja. V obci pôsobia významné subjekty z oblasti cestovného ruchu, ktoré realizujú dlhodobé svoje aktivity. Špecifický cieľ sa zameriava na dobudovanie a obnovu turistickú infraštruktúry, cyklotrasy, náučné chodníky, turistické trasy. Zameriava sa na marketing a propagáciu, realizáciu moderných smart riešení pri marketingu a propagácii komplexných služieb v cestovnom ruchu. Realizácia aktivít je plánovaná v spolupráci: obec s podnikateľskými subjektmi.	ŠC 2.1, OP 2.1.2, OP 2.1.4 ŠC 4.1, OP 4.1.1, OP 4.1.2, OP 4.1.3
---------------------------------------	--	--

STRATEGICKÝ CIEĽ 4

Budovať aktívne a vzdelané komunity

Výzvy a problémové oblasti

Pre rozvíjajúcu obec je dôležitá spokojnosť a súdržnosť obyvateľov, lebo práve dobré vzťahy vysokou mierou prispievajú k aktívnemu životu v obci a jej ďalšiemu rozvoju. Zo záverov dotazníkového prieskumu potrieb občanov obce je možné konštatovať, že zo strany občanov je záujem o komunitné aktivity, kultúru a šport, ktoré vytvárajú priestor pre stretávanie sa občanov a zlepšovanie medziľudských vzťahov.

Rozvoj komunitnej činnosti, dobrovoľníctva, kultúry sú pre obec možnosti pre systematické budovanie aktívnej a súdržnej komunity. Aktívna komunita dáva predpoklad pre zvýšenie participácie občanov na spoločenskom a verejnom živote v obci, čo pre jej udržateľný rozvoj je nevyhnutné.

Ďalšou významnou oblasťou budovania aktívnych komunít je oblasť vzdelávania a možnosti zmysluplného trávenia voľného času. Obec je zriaďovateľom základnej školy, podporuje nové trendy vzdelávania detí a mládeže. Je dôležité poskytovanie rôznych foriem vzdelávacích aktivít aj pre dospelých.

Cieľový stav do roku 2030

- vybudovaním priestoru pre komunitné a dobrovoľnícke aktivity prispieť k súdržnému a aktívnemu životu obyvateľov v obci
- rozvojom moderných foriem vzdelávania pre všetky generácie, podporou kultúrneho a športového diania v obci prispieť k rozvoju zdravej a vzdelanej komunity

Podrobný popis špecifických cieľov pre strategický cieľ 4

Priorita 4	Priateľská a súdržná obec	
Strategický cieľ 4	Budovať aktívne a vzdelané komunity	
Špecifické ciele	Popis špecifického cieľa	Väzba na ostatné ciele PHRSR
4.1 Rozvíjať aktívny komunitný život v obci	Aktivita, súdržnosť, spoluúčasť na rozhodovaní v obci je predpokladom pre zdravý rozvoj obce. Špecifický cieľ sa zameriava na budovanie aktívnej komunity a zvýšenie dobrovoľníckej činnosti vybudovaním komunitného centra v obci a podporu činnosti miestnych dobrovoľníckych združení a spolkov. Zameriava sa na podporu pravidelne sa opakujúcich kultúrnych a športových podujatí, tvorbu priestorov pre aktívne spoločné trávenie voľného času pre deti a dospelých. Zámerom obce je vytvoriť plán a realizovať aktivity pre zvýšenie participácie občanov na veciach verejných. Aktívni, spokojní a angažovaní občania sú dôležitým predpokladom pre udržateľný rozvoj obce.	ŠC 2.2, OP 2.2.2 ŠC 2.3, OP 2.3.3 ŠC 4.2, OP 4.2.1
4.2 Zvyšovať kvalitu a rozširovať formy vzdelávania pre deti, mládež a dospelých	Obec zabezpečuje vzdelávanie v základnej škole pre deti a mládež. Vzdelávacie metódy a prístupy sa vyvíjajú, je dôležité reagovať na nové trendy a potreby. Obec plánuje realizovať moderné vzdelávacie metódy v rámci základnej školy. Súčasťou vzdelávania je získavanie vedomostí, zručností, skúseností, pohybových aktivít počas celého života. K zvyšovaniu vzdelanostnej úrovne prispievajú aj rôzne osvetové aktivity a vzdelávacie kurzy. Špecifický cieľ sa zameriava na tvorbu podmienok pre rôznorodé vzdelávanie a prístup k odborným informáciám na rôzne témy. Zahŕňa všetky generácie obyvateľov obce.	ŠC 2.3, OP 2.3.3 ŠC 3.1, OP 3.1.2 ŠC 4.1, OP 4.1.1

3.3 Prehľad špecifických cieľov a opatrení na ich dosiahnutie

STRATEGICKÝ CIEĽ 1 Zlepšiť zložky životného prostredia a vytvárať podmienky pre udržateľnú dopravu
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1 Zabezpečiť ochranu a obnovu zložiek životného prostredia, zavádzať opatrenia v súvislosti so zmenou klímy
Opatrenie 1.1.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, objektov a priestranstiev
Opatrenie 1.1.2 Dobudovanie environmentálnej infraštruktúry
Opatrenie 1.1.3 Odstraňovanie a predchádzanie čiernym skládkam a efektívne nakladanie s odpadmi
Opatrenie 1.1.4 Realizovanie protipovodňových opatrení pre krízové oblasti obce
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.2 Zlepšiť podmienky pre udržateľnú dopravu
Opatrenie 1.2.1 Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry a obslužných objektov pre využívanie elektromobility

STRATEGICKÝ CIEĽ 2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1 Zlepšiť podmienky pre bývanie a život v obci
Opatrenie 2.1.1 Podpora bývania
Opatrenie 2.1.2 Revitalizovanie verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti v obci
Opatrenie 2.1.3 Dobudovanie a rekonštrukcia ciest, chodníkov parkovísk a drobnej technickej infraštruktúry
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.2 Zlepšovať rozsah a kvalitu zdravotníckej a sociálnej starostlivosti
Opatrenie 2.2.1 Zlepšenie prístupu k zdravotníctvu
Opatrenie 2.2.2 Rozšírenie služieb sociálnej starostlivosti
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.3 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť verejných služieb
Opatrenie 2.3.1 Zvýšiť informovanosť občanov aj s využitím moderných technológií
Opatrenie 2.3.2 Zvýšiť mieru digitalizácie a automatizácie vo verejnom sektore

STRATEGICKÝ CIEĽ 3 Zlepšiť podmienky pre udržateľnosť lokálnej ekonomiky a rast príjmov obce
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1 Zvýšiť konkurencieschopnosť lokálnych podnikov
Opatrenie 3.1.1 Podpora efektívneho využívania lokálnych zdrojov
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.2 Rozvíjať udržateľný cestovný ruch
Opatrenie 3.2.1 Dobudovanie turistickej infraštruktúry
Opatrenie 3.2.2 Propagácia destinácie CR ako súčasť regiónu Podpoľanie

STRATEGICKÝ CIEĽ 4 Budovať aktívne a vzdelané komunity
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.1 Rozvíjať aktívny komunitný život v obci
Opatrenie 4.1.1 Podpora komunitného života

Opatrenie 4.1.2 Rozširovanie ponuky voľnočasových a pohybových aktivít
Opatrenie 4.1.3 Podpora kultúry a športu
Opatrenie 4.1.4 Zvýšiť úroveň participácie občanov na veciach verejných
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.2 Zvyšovať kvalitu a rozširovať formy vzdelávania pre deti, mládež a dospelých
Opatrenie 4.2.1 Zvyšovanie rozsahu a kvality vzdelávania

3.4 Prehľad plánovaných projektov a aktivít pre dosiahnutie cieľov

STRATEGICKÝ CIEĽ 1 Zlepšiť zložky životného prostredia a vytvárať podmienky pre udržateľnú dopravu	Predpokladaná doba realizácie	Zdroj financovania	Zodpovedná inštitúcia / partneri
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1 Zabezpečiť ochranu a obnovu zložiek životného prostredia, zavádzať opatrenia v súvislosti so zmenou klímy			
Opatrenie 1.1.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, objektov a priestranstiev			
Projekty / aktivity	2024 - 2025	Externé zdroje	OcÚ
1.1.1.1 Obnova budovy kultúrneho domu vrátane zateplenia strechy a výmeny zdroja vykurovania	podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
1.1.1.2 Rekonštrukcia domu smútku		Externé zdroje	OcÚ
1.1.1.3 Modernizácia verejného osvetlenia s použitím LED	2024 - 2025	Externé zdroje	OcÚ
Opatrenie 1.1.2 Dobudovanie environmentálnej infraštruktúry			
Projekty / aktivity	2024 - 2025	Externé zdroje	OcÚ
1.1.2.1 Dobudovanie verejnej kanalizácie, 1.etapa – napojenie na ČOV Pstruša - Dolinky	podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
1.1.2.2 Dobudovanie verejnej kanalizácie, 2.etapa – ČOV starý Vígláš		Externé zdroje	OcÚ
1.1.2.3 Obnova obecného vodovodu		Externé zdroje	OcÚ
Opatrenie 1.1.3 Odstraňovanie a predchádzanie čiernym skládkam a efektívne nakladanie s odpadmi			
Projekty / aktivity	Priebežne	Externé zdroje	OcÚ
1.1.3.1 Odstránenie čiernych skládok v častiach obce	2024 - 2030	Externé zdroje	OcÚ
1.1.3.2 Realizácia preventívnych opatrení pred vznikom čiernych skládok	Priebežne	Interné zdroje	OcÚ
	2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ
1.1.3.3 Vybudovanie zberného dvora vrátane nákupu techniky a vybavenia	2024 - 2025	Externé zdroje	OcÚ
1.1.3.2 Realizácia osvetových aktivít pre zvyšovanie environmentálneho povedomia občanov	Priebežne	Interné zdroje	OcÚ
	2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ
Opatrenie 1.1.4 Realizovanie protipovodňových opatrení pre krízové oblasti obce			

Projekty / aktivity 1.1.4.1 Vybudovanie vodozberných nádrží	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
1.1.4.2 Zmena spôsobu obhospodarovania pôdy	Priebežne 2024 - 2030	Interné zdroje	Poľnohospodárske subjekty pôsobiace v obci
1.1.4.3 Pestovanie vhodných plodín vo vzťahu k protipovodňovým opatreniam		Interné zdroje	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.2 Zlepšiť podmienky pre udržateľnú dopravu			
Opatrenie 1.2.1 Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry a obslužných objektov pre využívanie elektromobility			
Projekty / aktivity 1.2.1.1 Vybudovanie nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle	2025	Externé zdroje	Subjekty CR pôsobiace v obci
1.2.1.2 Prepojenie miestnych častí obce cyklochodníkmi	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
1.2.1.3 Vybudovanie chodníka pre peších, cyklistov a korčuliarov pre zlepšenie mobility v rámci obce		Externé zdroje	OcÚ
1.2.1.4 Prepojenie obce cyklochodníkmi s okolitými obcami		Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s BBSK

STRATEGICKÝ CIEĽ 2	Predpokladaná doba realizácie	Zdroj financovania	Zodpovedná inštitúcia / partneri
Zvýšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb			
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1.			
Zlepšiť podmienky pre bývanie a život v obci			
Opatrenie 2.1.1			
Podpora bývania			
Projekty / aktivity	2024 - 2025	Externé zdroje	OcÚ
2.1.1.1 Vysporiadanie vlastníckych vzťahov s SPF , príprava pozemkov pre 60 domov v časti Dolinky, v časti za školou			
2.1.1.2 Vybudovanie technickej infraštruktúry pre 60 domov v časti Dolinky, v časti za školou v časti Dolinky		Externé zdroje	OcÚ
2.1.1.3 Zabezpečiť prestavbu budovy učilišťa za účelom bývania		Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s investorom
Opatrenie 2.1.2			
Revitalizovanie verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti v obci			
Projekty / aktivity	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
2.1.2.1 Revitalizácia verejného priestranstva medzi bytovkami (54 bytov) na Železničnej			
2.1.2.2 Inštalovať bezpečnostný systém na vstupe a výstupe z obce	2024 - 2025	Externé zdroje	OcÚ
Opatrenie 2.1.3			
Dobudovanie a rekonštrukcia ciest, chodníkov parkovísk a drobnej technickej infraštruktúry			
Projekty / aktivity	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
2.1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií, 3 km			
2.1.3.2 Vybudovanie parkoviska a chodníka na zámok		Externé zdroje	OcÚ v spolupráci so Zámok Vígľaš s.r.o.
2.1.3.3 Modernizácia zastávok v obci – 8 objektov		Externé zdroje	OcÚ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.2			
Zlepšovať rozsah a kvalitu zdravotníckej a sociálnej starostlivosti			

Opatrenie 2.2.1 Zlepšenie prístupu k zdravotníctvu			
Projekty / aktivity 2.2.1.1 - Výstavba nového zdravotného strediska (pri kostole)	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
2.2.1.2 - Zabezpečenie služby všeobecného detského lekára v rámci vybudovaného zdravotného strediska	Podľa realizácie zdravotného strediska	Interné zdroje	OcÚ
Opatrenie 2.2.2 Rozšírenie služieb sociálnej starostlivosti			
Projekty / aktivity 2.2.2.1 Vybudovať zariadenie pre seniorov pre 40 klientov	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
2.2.2.2 Zabezpečiť služby denného stacionára	2026	Interné zdroje	OcÚ
2.2.2.3 Poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby pre občanov	Podľa záujmu	Externé zdroje	OcÚ
2.2.2.4 Realizácia bezbariérového prístupu do verejných objektov	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.3 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť verejných služieb			
Opatrenie 2.3.1 Zvýšiť informovanosť občanov aj s využitím moderných technológií			
Projekty / aktivity 2.3.1.1 Zabezpečovať informovanosť občanov prostredníctvom aplikácie V OBRAZE	Priebežne 2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ
2.3.1.2 Rekonštrukcia verejného rozhlasu	2024	Externé zdroje	OcÚ
Opatrenie 2.3.2 Zvýšiť mieru digitalizácie a automatizácie vo verejnom sektore			
Projekty / aktivity 2.3.2.1 Spracovať návrh riešení využitia moderných technológií v procesoch verejnej správy v prospech občana	2024	Interné zdroje	OcÚ

STRATEGICKÝ CIEĽ 3 Zlepšiť podmienky pre udržateľnosť lokálnej ekonomiky a rast príjmov obce	Predpokladaná doba realizácie	Zdroj financovania	Zodpovedná inštitúcia / partneri
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1 Zvýšiť konkurencieschopnosť lokálnych podnikov			
Opatrenie 3.1.1 Podpora efektívneho využívania lokálnych zdrojov			
Projekty / aktivity 3.1.1.1 Vytvoriť podmienky pre zvýšenie počtu podnikateľských subjektov v regionálnych klástroch	Priebežne 2024 - 2030	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s OOCR NaP a MAS Podpoľanie
3.1.1.2 Vytvoriť podmienky pre vzdelávanie podnikateľských subjektov s cieľom získať finančnú podporu pre rozvojové zámery	Priebežne 2024 - 2030	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s MAS Podpoľanie
3.1.1.3 Vytvoriť podmienky pre zvýšenie počtu multisektorálnych projektov v obci alebo regióne	Priebežne 2024 - 2030	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s OOCR NaP a MAS Podpoľanie

3.1.1.4 Podpora podnikateľských aktivít prostredníctvom programu LEADER	Priebežne 2024 - 2030	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s MAS Podpoľanie
3.1.1.5 Podpora produkcie a predaja regionálnych produktov	Priebežne 2024 - 2030	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s OOCR NaP a MAS Podpoľanie
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.2 Rozvíjať udržateľný cestovný ruch			
Opatrenie 3.2.1 Dobudovanie turistickej infraštruktúry			
Projekty / aktivity 3.2.1.1 Značenie, obnova, budovanie cykloturistických trás, 3 km	2024 -2025	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s OOCR NaP
3.2.1.2 Obnova značenia, budovanie turistických trás	2024 -2025	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s OOCR NaP
3.2.1.3 Vybudovanie náučného chodníka	2024 -2025	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci s OOCR NaP
Opatrenie 3.2.2 Propagácia destinácie CR ako súčasť regiónu Podpoľanie			
Projekty / aktivity 3.2.2.1 Propagácia služieb a atraktivít CR	Priebežne 2024 - 2030	Externé zdroje	Subjekty CR pôsobiace v obci
3.2.2.2 Rozširovať digitalizáciu ponuky služieb v CR		Externé zdroje	Subjekty CR pôsobiace v obci

STRATEGICKÝ CIEĽ 4 Budovať aktívne a vzdelané komunity	Predpokladaná doba realizácie	Zdroj financovania	Zodpovedná inštitúcia / partneri
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.1 Rozvíjať aktívny komunitný život v obci			
Opatrenie 4.1.1 Podpora komunitného života			
Projekty / aktivity 4.1.1.1 Rekonštrukcia objektu Kockovho domu na Komunitné centrum vrátane bezbariérového prístupu	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ
4.1.1.2 Podpora činnosti občianskych organizácií a spolkov	Priebežne 2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ
4.1.1.3 Aktivizácia činnosti občianskych organizácií, spolkov a dobrovoľníctva	Priebežne 2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ
Opatrenie 4.1.2 Rozširovanie ponuky voľnočasových a pohybových aktivít			
Projekty / aktivity 4.1.2.1 Doplniť hracie prvky a workout prvky na detských ihriskách v obci	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	Externé zdroje	OcÚ

Opatrenie 4.1.3 Podpora kultúry a športu			
Projekty / aktivity 4.1.3.1 Organizácia kultúrnych podujatí podľa kalendára podujatí	Priebežne 2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ
4.1.3.2 Organizácia športových podujatí podľa	Priebežne 2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ
Opatrenie 4.1.4 Zvýšiť úroveň participácie občanov na veciach verejných			
Projekty / aktivity 4.1.4.1 Vypracovať návrh aktivít pre zvýšenie záujmu a participácie občanov na verejnom živote obce	2024 - 2025	Interné zdroje	OcÚ
4.1.4.2 Realizácia aktivít pre zvýšenie participácie a evaluácia výsledkov	Priebežne 2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.2 Zvyšovať kvalitu a rozširovať formy vzdelávania pre deti, mládež a dospelých			
Opatrenie 4.2.1 Zvyšovanie rozsahu a kvality vzdelávania			
Projekty / aktivity 4.2.1.1 Zavádzať nové formy vzdelávania v základnej škole	Priebežne 2024 - 2030	Dotačné zdroje ZŠ	OcÚ v spolupráci so ZŠ
4.2.1.2 Podpora vzdelávania pre požadované profesie	Priebežne 2024 - 2030	Externé zdroje	OcÚ v spolupráci so vzdelávacím inštitúciami a podnikateľským sektorom
4.2.1.3 Vytvárať príležitosti pre celoživotné vzdelávanie dospelých	Priebežne 2024 - 2030	Interné zdroje	OcÚ v spolupráci so ZŠ a vzdelávacím inštitúciami

3.5. Merateľné ukazovatele viažuce sa ku špecifickým cieľom

STRATEGICKÝ CIEĽ 1 Zlepšiť zložky životného prostredia a vytvárať podmienky pre udržateľnú dopravu	Špecifický cieľ	Ukazovateľ	Typ ukazovateľa	MJ	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota
	1.1 Zabezpečiť ochranu a obnovu zložiek životného prostredia, zavádzať opatrenia v súvislosti so zmenou klímy	Počet rekonštruovaných verejných budov a objektov	Výsledok	Počet	0	3
		Počet zrealizovaných projektov environmentálnej infraštruktúry	Výsledok	Počet	0	2
		Počet osvetových aktivít pre zlepšenie nakladania s odpadmi	Výsledok	Počet	0	2
		Počet vybudovaných objektov pre	Výsledok	Počet	0	1

		zlepšenie nakladania s odpadmi				
		Počet aktivít protipovodňových opatrení	Výsledok	Počet	0	3
		Počet opatrení v oblasti odpadového hospodárstva	Výsledok	Počet	0	1
		Počet osvetových aktivít pre zlepšenie nakladania s odpadmi	Výsledok	Počet	0	2
	1.2 Zlepšiť podmienky pre udržateľnú dopravu	Počet aktivít pre udržateľnú dopravu	Výsledok	Počet	0	2

STRATEGICKÝ CIEĽ 2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb	Špecifický cieľ	Ukazovateľ	Typ ukazovateľa	MJ	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota
	2.1 Zlepšiť podmienky pre bývanie a život v obci	Počet aktivít na podporu, kvalitu a bezpečnosť bývania	Výsledok	Počet	0	5
		Počet obnovených verejných budov	Výsledok	Počet	0	2
		Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií	Výsledok	Km	0	3
		Počet objektov vybudovanej drobnej technickej infraštruktúry	Výsledok	Počet	0	9
	2.2 Zlepšovať rozsah a kvalitu zdravotníckej a sociálnej starostlivosti	Počet projektov na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti	Výsledok	Počet	0	2
		Počet projektov na zabezpečenie sociálnej starostlivosti	Výsledok	Počet	0	2
	2.3 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť verejných služieb	Počet aktivít pre zlepšenie informovanosti občanov	Výsledok	Počet	0	2
		Počet aktivít pre zlepšenie zavádzania digitalizácie	Výsledok	Počet	0	2

STRATEGICKÝ CIEĽ 3 Zlepšiť podmienky pre udržateľnosť lokálnej ekonomiky a rast príjmov obce	Špecifický cieľ	Ukazovateľ	Typ ukazovateľa	MJ	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota
	3.1 Zvýšiť konkurencie schopnosť lokálnych podnikov	Počet aktivít pre podporu konkurencieschopnosti podnikov	Výsledok	Počet	0	4
		Počet podnikateľských subjektov zapojených do regionálnych kláštrov	Výsledok	Počet	0	4
		Počet spoločných projektov verejný a súkromný sektor	Výsledok	Počet	0	1
	3.2 Rozvíjať udržateľný cestovný ruch	Počet aktivít pre podporu rozvoja cestovného ruchu	Výsledok	Počet	0	4
		Počet nových projektov na zlepšenie turistickej infraštruktúry	Výsledok	Počet	0	2

STRATEGICKÝ CIEĽ 4 Budovať aktívne a vzdelané komunity	Špecifický cieľ	Ukazovateľ	Typ ukazovateľa	MJ	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota
	4.1 Rozvíjať aktívny komunitný život v obci	Počet aktivít na podporu kultúry, športu, voľnočasových aktivít	Výsledok	Počet	0	4
		Počet aktivít na podporu komunitnej činnosti a zvyšovanie participácie občanov	Výsledok	Počet	0	4
	4.2 Zvyšovať kvalitu a rozširovať formy vzdelávania pre deti, mládež a dospelých	Počet aktivít na podporu výchovy a súdržnosti v obci	Výsledok	Počet	0	3

4. REALIZAČNO – FINANČNÁ ČASŤ

Realizačno - finančná časť dokumentu je zameraná na definovanie postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja mesta, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta na základe stanovených merateľných ukazovateľov. Tiež definuje akčný plán na roky 2024 – 2025 a indikatívnu finančnú realizáciu PHRSR na roky 2024-2030.

4.1 Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR

Strategická časť dokumentu predstavuje prehľad o plánovaných a pripravovaných aktivitách na obdobie rokov 2021 - 2030. Navrhované aktivity si vyžadujú funkčnú organizačnú štruktúru zodpovednú za prípravu a realizáciu stratégie, zabezpečenie realizácie konkrétnych úloh a s tým súvisiacu administratívnu podporu.

- riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce je obecné zastupiteľstvo
- výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce je starosta obce spolu s pracovníkmi obecného úradu
- funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečuje hlavný kontrolór obce

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby zapájané aj ďalšie subjekty: obyvatelia, podnikatelia, miestne organizácie a spolky.

Pri realizácii aktivít s nadregionálnym dopadom budú zapájané:

združenie obcí, verejno-súkromné partnerstvo pracujúce v Podpoľaní, orgány štátnej správy, potenciálni investori.

Tak ako vyplýva zo stanovených cieľov a konkrétnych projektov/ aktivít, najrozsiahlejšiu úlohu pri organizácii, koordinácii úloh ako aj zabezpečení komunikácie smerom do vnútra aj navonok a realizácii PHRSR bude zohrávať samotná samospráva (obec).

Obec si vytvorí pre realizáciu PHRSR riadiaci tím, ktorý bude vychádzať zo zloženia riadiaceho tímu - členmi za obec a pracovnej skupiny, ktorí sa podieľali na príprave PHRSR. Garantom pre realizáciu PHRSR bude starosta obce, ktorý spolu s ďalšími členmi riadiaceho tímu – členmi za obec, obecného zastupiteľstva a pracovnej skupiny budú podnikať kroky pre realizáciu aktivít a naplnenia stanovených cieľov.

Obec v procese realizácie PHRSR bude zodpovedať za prípravu podmienok pre realizáciu úloh vrátane vysporiadania vlastníckych vzťahov, spracovanie projektovej dokumentácie, v prípade získavania externých zdrojov za prípravu žiadostí o získavanie finančných prostriedkov, realizáciu projektov ako aj ich vyúčtovanie. Hlavnou úlohou obecného zastupiteľstva je monitoring realizácie naplánovaných projektov, spolupráca pri tvorbe akčných plánov na základe hodnotenia plnenia PHRSR. Aktívni občania sa budú podieľať na realizácii niektorých projektov v zmysle akčného plánu.

Členovia pracovnej skupiny sa môžu zúčastňovať procesu monitoringu a tvorby akčných plánov, ktoré sa definujú na 2 roky.

Dokument PHRSR obce je živým dokumentom, ktorý do budúcnosti počíta s prípadnými aktualizáciami. Popis zodpovednosti za realizáciu jednotlivých projektov a úloh je súčasťou akčného plánu.

4.2 Komunikačná stratégia obce

Úlohou obce je zabezpečiť prezentáciu dokumentu PHRSR hlavne s ohľadom na napĺňanie jeho strategických cieľov.

Komunikačná stratégia PHRSR je navrhnutá s cieľom zapojiť do procesu prípravy ako aj realizácie PHRSR širokú verejnosť a tak získať podporu verejnosti pre realizáciu aktivít.

Obec bude priebežne informovať o stave realizácie PHRSR prostredníctvom:

- vlastnej webovej stránky
- verejných informačných tabúl
- verejných stretnutí
- miestnych podujatí
- verejných prerokovaní

Cieľovými skupinami pre komunikačnú stratégiu obce sú:

- poslanci obecného zastupiteľstva
- členovia pracovnej skupiny pre prípravu a realizáciu PHRSR
- podnikatelia
- zástupcovia miestnych spolkov a organizácií
- obyvatelia

4.3 Monitorovanie a hodnotenie

Systém monitorovania slúži na hodnotenie implementácie PHRSR na základe vyhodnocovania zvolených ukazovateľov plnenia priorít a cieľov stratégie. Využíva sa pri tom systém zadefinovaných ukazovateľov ku jednotlivým cieľom, ktoré majú určené cieľové hodnoty.

V procese monitoringu sa uplatňuje princíp participácie partnerov a verejnosti.

V rámci systému monitorovania a hodnotenia realizácie PHRSR je potrebné zabezpečiť:

- monitoring plnenia akčného plánu a jeho aktualizáciu
- hodnotenie plnenia akčného plánu v zmysle dosahovania stanovených ukazovateľov
- monitoring plnenia strategického plánu a aktualizáciu PHRSR

Monitoring a hodnotenie plnenia akčného plánu je úlohou riadiaceho orgánu pre realizáciu PHRSR - minimálne 1 x ročne. Riadiaci orgán zabezpečí aktualizáciu akčného plánu na nasledovné obdobie. Riadiaci orgán vyhodnotí aj plnenie strategického plánu PHRSR. Zohľadňuje zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok, požiadaviek obyvateľov a iných cieľových skupín. Podľa potreby realizuje aktualizáciu PHRSR.

O výsledkoch monitoringu a hodnotenia akčného plánu a strategického plánu riadiaci tím informuje verejnosť. O výsledkoch plnenia PHRSR obec informuje 1 x ročne samosprávnym kraj.

4.4 Akčný plán obce na obdobie rokov 2024 - 2025

Akčný plán PHRSR je spracovaný na 2 roky. Akčný plán je zoznam konkrétnych aktivít, ktoré vedú k naplneniu cieľov v rámci strategických prioritných oblastí. Aktivity majú definovaný stav pripravenosti, predpokladaný termín realizácie, odhad potrebného rozpočtu a plánovaný zdroj financovania.

Akčný plán obsahuje široký záber aktivít, vzhľadom na to, že obec sa plánuje uchádzať o externú finančnú podporu na ich realizáciu. Obec má na nosné aktivity spracovanú alebo rozpracovanú projektovú dokumentáciu, preto môže reagovať na vyhlásené výzvy na poskytnutie nenávratného finančného príspevku vo veľmi rýchлом čase. Akčný plán je spracovaný s ohľadom na uvedené. Akčný plán sa hodnotí a aktualizuje každý rok.

STRATEGICKÝ CIEĽ 1	Stav pripravenosti	Termín realizácie	Odhadovaný rozpočet / €	Zdroj financovania
Zlepšiť zložky životného prostredia a vytvárať podmienky pre udržateľnú dopravu				
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1				
Zabezpečiť ochranu a obnovu zložiek životného prostredia, zavádzať opatrenia v súvislosti so zmenou klímy				
Opatrenie 1.1.1				
Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, objektov a priestranstiev				
Projekty / aktivity	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	110 000,00	Externé zdroje
1.1.1.1 Obnova budovy kultúrneho domu vrátane zateplenia strechy a výmeny zdroja vykurovania	Spracovaná projektová dokumentácia		60 000,00	Externé zdroje
1.1.1.2 Rekonštrukcia domu smútku	Spracovaná projektová dokumentácia		100 000,00	Externé zdroje
1.1.1.3 Modernizácia verejného osvetlenia s použitím LED	Spracovaná projektová dokumentácia			
Opatrenie 1.1.2				
Dobudovanie environmentálnej infraštruktúry				
Projekty / aktivity	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	3 000 000,00	Externé zdroje
1.1.2.1 Dobudovanie verejnej kanalizácie, 1.etapa – napojenie na ČOV Pstruša - Dolinky	Spracovaná projektová dokumentácia		3 000 000,00	Externé zdroje
1.1.2.2 Dobudovanie verejnej kanalizácie, 2.etapa – ČOV starý Vígl'aš	Spracovaná projektová dokumentácia		1 000 000,00	Externé zdroje
1.1.2.3 Obnova obecného vodovodu	Spracovaná projektová dokumentácia			
Opatrenie 1.1.3				
Odstraňovanie a predchádzanie čiernym skládkam a efektívne nakladanie s odpadmi				
Projekty / aktivity		Priebežne 2024 - 2030	10 000,00 / rok	Externé zdroje
1.1.3.1 Odstránenie čiernych skládok v častiach obce			1 000,00 / rok	Interné zdroje
1.1.3.2 Realizácia preventívnych opatrení pred vznikom čiernych skládok				
1.1.3.3 Vybudovanie zberného dvora vrátane nákupu techniky a vybavenia	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025	200 000,00	Externé zdroje

1.1.3.2 Realizácia osvetových aktivít pre zvyšovanie environmentálneho povedomia občanov		Priebežne 2024 - 2030	1 000,00 / rok	Interné zdroje
Opatrenie 1.1.4 Realizovanie protipovodňových opatrení pre krízové oblasti obce				
Projekty / aktivity 1.1.4.1 Vybudovanie vodozberných nádrží	Spracovaná koncepcia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	500 000,00	Externé zdroje
1.1.4.2 Zmena spôsobu obhospodarovania pôdy	Spracovaná koncepcia	Priebežne 2024 - 2030	Neuvedené	Zdroje poľnohospod. subjektov pôsobiach v obci
1.1.4.3 Pestovanie vhodných plodín vo vzťahu k protipovodňovým opatreniam	Spracovaná koncepcia	Priebežne 2024 - 2030	Neuvedené	Zdroje poľnohospod. subjektov pôsobiach v obci
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.2 Zlepšiť podmienky pre udržateľnú dopravu				
Opatrenie 1.2.1 Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry a obslužných objektov pre využívanie elektromobility				
Projekty / aktivity 1.2.1.1 Vybudovanie nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle	Spracovaná projektová dokumentácia	2025		Zdroje subjektov v cestovnom ruchu pôsobiach v obci
1.2.1.2 Prepojenie miestnych častí obce cyklochodníkmi	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	700 000,00	Externé zdroje
1.2.1.3 Vybudovanie chodníka pre peších, cyklistov a korčuliarov pre zlepšenie mobility v rámci obce	Spracovaná projektová dokumentácia		700 000,00	Externé zdroje
1.2.1.4 Prepojenie obce cyklochodníkmi s okolitými obcami. Realizované v spolupráci s BBSK	Spracovaná koncepcia		1 000 000,00	Externé zdroje

STRATEGICKÝ CIEĽ 2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb	Stav pripravenosti	Termín realizácie	Odhadovaný rozpočet / €	Zdroj financovania
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1. Zlepšiť podmienky pre bývanie a život v obci				
Opatrenie 2.1.1 Podpora bývania				
Projekty / aktivity 2.1.1.1 Vysporiadanie vlastníckych vzťahov s SPF , príprava pozemkov pre 60 domov v časti Dolinky, v časti za školou	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025	600 000,00	Externé zdroje v prípade odkupovania pozemkov
2.1.1.2 Vybudovanie technickej infraštruktúry pre 60 domov v časti Dolinky, v časti za školou v časti Dolinky	Spracovaná projektová dokumentácia		1 000 000,00	Externé zdroje

2.1.1.3 Zabezpečiť prestavbu budovy učilišťa za účelom bývania	Spracovaná projektová dokumentácia			Externé zdroje investora
Opatrenie 2.1.2 Revitalizovanie verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti v obci				
Projekty / aktivity 2.1.2.1 Revitalizácia verejného priestranstva medzi bytovkami (54 bytov) na Železničnej	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	50 000,00	Externé zdroje
2.1.2.2 Inštalovať bezpečnostný systém na vstupe a výstupe z obce			20 000,00	Externé zdroje
Opatrenie 2.1.3 Dobudovanie a rekonštrukcia ciest, chodníkov parkovísk a drobnej technickej infraštruktúry				
Projekty / aktivity 2.1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií, 3 km	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	300 000,00	Externé zdroje
2.1.3.2 Vybudovanie parkoviska a chodníka na zámok	Rozpracovaná projektová dokumentácia		700 000,00	Externé zdroje
2.1.3.3 Modernizácia zastávok v obci – 8 objektov			80 000,00	Externé zdroje
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.2 Zlepšovať rozsah a kvalitu zdravotníckej a sociálnej starostlivosti				
Opatrenie 2.2.1 Zlepšenie prístupu k zdravotníctvu				
Projekty / aktivity 2.2.1.1 - Výstavba nového zdravotného strediska (pri kostole)	Rozpracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	800 000,00	Externé zdroje
2.2.1.2 - Zabezpečenie služby všeobecného detského lekára v rámci vybudovaného zdravotného strediska		Podľa realizácie zdravotného strediska	Neuvedené	Interné zdroje
Opatrenie 2.2.2 Rozšírenie služieb sociálnej starostlivosti				
Projekty / aktivity 2.2.2.1 Vybudovať zariadenie pre seniorov pre 40 klientov	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	1 000 000,00	Externé zdroje
2.2.2.2 Zabezpečiť služby denného stacionára		2026	Neuvedené	Interné zdroje
2.2.2.3 Poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby pre občanov		Podľa záujmu	25 000,00/ rok	Externé zdroje
2.2.2.4 Realizácia bezbariérového prístupu do verejných objektov	Rozpracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	50 000,00	Externé zdroje
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.3 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť verejných služieb				
Opatrenie 2.3.1 Zvýšiť informovanosť občanov aj s využitím moderných technológií				
Projekty / aktivity 2.3.1.1 Zabezpečovať		Priebežne 2024 - 2030	300,00 / rok	Interné zdroje

informovanosť občanov prostredníctvom aplikácie V OBRAZE				
2.3.1.2 Rekonštrukcia verejného rozhlasu		2024	50 000,00	Externé zdroje
Opatrenie 2.3.2 Zvýšiť mieru digitalizácie a automatizácie vo verejnom sektore				
Projekty / aktivity 2.3.2.1 Spracovať návrh riešení využitia moderných technológií v procesoch verejnej správy v prospech občana		2024	2 000,00	Interné zdroje

STRATEGICKÝ CIEĽ 3 Zlepšiť podmienky pre udržateľnosť lokálnej ekonomiky a rast príjmov obce	Stav pripravenosti	Termín realizácie	Odhadovaný rozpočet / €	Zdroj financovania
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1 Zvýšiť konkurencieschopnosť lokálnych podnikov				
Opatrenie 3.1.1 Podpora efektívneho využívania lokálnych zdrojov				
Projekty / aktivity 3.1.1.1 Vytvoriť podmienky pre zvýšenie počtu podnikateľských subjektov v regionálnych kláastroch		Priebežne 2024 - 2030	Podľa aktuálnych možností organizácií	Externé zdroje v spolupráci s MAS PP, OOCR NaP
3.1.1.2 Vytvoriť podmienky pre vzdelávanie podnikateľských subjektov s cieľom získať finančnú podporu pre rozvojové zámery			Podľa aktuálnych možností organizácií	Externé zdroje v spolupráci s MAS PP, OOCR NaP
3.1.1.3 Vytvoriť podmienky pre zvýšenie počtu multisektorálnych projektov v obci alebo regióne			Podľa aktuálnych možností organizácií	Externé zdroje v spolupráci s MAS PP, OOCR NaP
3.1.1.4 Podpora podnikateľských aktivít prostredníctvom programu LEADER			Podľa aktuálnych možností organizácií	Externé zdroje v spolupráci s MAS PP, OOCR NaP
3.1.1.5 Podpora produkcie a predaja regionálnych produktov			Podľa aktuálnych možností organizácií	Externé zdroje v spolupráci s MAS PP, OOCR NaP
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.2 Rozvíjať udržateľný cestovný ruch				
Opatrenie 3.2.1 Dobudovanie turistickej infraštruktúry				

Projekty / aktivity		2024 -2025	15 000,00	Externé zdroje v spolupráci s MAS PP, OOCR NaP
3.2.1.1 Značenie, obnova, budovanie cykloturistických trás, 3 km	Spracovaná projektová dokumentácia			
3.2.1.2 Obnova značenia, budovanie turistických trás			10 000,00	Externé zdroje v spolupráci s MAS PP, OOCR NaP
3.2.1.3 Vybudovanie náučného chodníka	Spracovaná štúdia		60 000,00	Externé zdroje
Opatrenie 3.2.2				
Propagácia destinácie CR ako súčasť regiónu Podpol'anie				
Projekty / aktivity		Priebežne 2024 - 2030	Neuvedené	Externé zdroje subjektov v CR pôsobiacich v obci
3.2.2.1 Propagácia služieb a atraktivít CR				
3.2.2.2 Rozširovať digitalizáciu ponuky služieb v CR			Neuvedené	Externé zdroje subjektov v CR pôsobiacich v obci

STRATEGICKÝ CIEĽ 4 Budovať aktívne a vzdelané komunity	Stav pripravenosti	Termín realizácie	Odhadovaný rozpočet / €	Zdroj financovania
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.1 Rozvíjať aktívny komunitný život v obci				
Opatrenie 4.1.1 Podpora komunitného života				
Projekty / aktivity 4.1.1.1 Rekonštrukcia objektu Kockovho domu na Komunitné centrum vrátane bezbariérového prístupu	Spracovaná projektová dokumentácia	2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	300 000,00	Externé zdroje
4.1.1.2 Podpora činnosti občianskych organizácií a spolkov		Priebežne 2024 - 2030	20 000,00 / rok	Interné zdroje
4.1.1.3 Aktivizácia činnosti občianskych organizácií, spolkov a dobrovoľníctva			1 000,00 / rok	Interné zdroje
Opatrenie 4.1.2 Rozširovanie ponuky voľnočasových a pohybových aktivít				
Projekty / aktivity 4.1.2.1 Doplniť hracie prvky a workout prvky na detských ihriskách v obci		2024 - 2025 podľa aktuálnej výzvy na poskytnutie NFP	50 000,00	Externé zdroje
Opatrenie 4.1.3 Podpora kultúry a športu				

Projekty / aktivity	V zmysle kalendára podujatí	Priebežne 2024 - 2030	15 000,00 / rok	Interné zdroje
4.1.3.1 Organizácia kultúrnych podujatí podľa kalendára podujatí				
4.1.3.2 Organizácia športových podujatí podľa			2 000,00 / rok	Interné zdroje
Opatrenie 4.1.4 Zvýšiť úroveň participácie občanov na veciach verejných				
Projekty / aktivity		2024 - 2025	2 000,00	Interné zdroje
4.1.4.1 Vypracovať návrh aktivít pre zvýšenie záujmu a participácie občanov na verejnom živote obce				
4.1.4.2 Realizácia aktivít pre zvýšenie participácie a evaluácia výsledkov		Priebežne 2024 - 2030	2 000,00 / rok	Interné zdroje
ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4.2 Zvyšovať kvalitu a rozširovať formy vzdelávania pre deti, mládež a dospelých				
Opatrenie 4.2.1 Zvyšovanie rozsahu a kvality vzdelávania				
Projekty / aktivity		Priebežne 2024 - 2030	Neuvedené	Externé dotačné zdroje ZŠ
4.2.1.1 Zavádzať nové formy vzdelávania v základnej školy				
4.2.1.2 Podpora vzdelávania pre požadované profesie			Neuvedené	Externé zdroje v spolupráci s podnikateľmi
4.2.1.3 Vytvárať príležitosti pre celoživotné vzdelávanie dospelých			Neuvedené	Externé zdroje v spolupráci s ZŠ

4.5 Finančný plán programu

Pre samotnú realizáciu programu rozvoja obce je veľmi dôležitá otázka financovania navrhnutých opatrení a konkrétnych aktivít. Je dôležité, aby obec bola schopná v priebehu realizácie programu zaistiť potrebné finančné zdroje. Možnosti využitia finančných zdrojov vznikajú vo viacerých sférach – vo vlastnom rozpočte obce, v súkromnom sektore, verejnej správe a významným rozsahom ide tiež o prostriedky Európskej únie.

V dôsledku existencie iba rámcových podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, bude výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie a možností vlastných zdrojov zadefinovaných v rozpočte obce a následne v konkrétnom akčnom pláne.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a aktivít PHRSR 2024 - 2030 sú:

- vlastné zdroje - rozpočet obce bankové úvery
- štátne dotácie
- Európske štrukturálne a investičné fondy
- zdroje investorov
- zdroje z národných projektov
- nadácie, neinvestičné fondy
- sponzoring

Indikatívny rozpočet je prehľadom odhadovaných finančných prostriedkov potrebných na realizáciu aktivít definovaných v rámci akčného plánu na obdobie rokov 2024 -2025.

Strategický cieľ	Odhadovaný rozpočet na obdobie 2024 – 2025 / v € EXTERNÉ ZDROJE	Odhadovaný rozpočet na obdobie 2024 – 2025 / v € INTERNÉ ZDROJE
1. Zlepšiť zložky prostredia a vytvárať podmienky pre udržateľnú dopravu	10 390 000,00	4 000,00
2. Zvýšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb	4 650 000,00	2 600,00
3. Zlepšiť podmienky pre udržateľnosť lokálnej ekonomiky a rast príjmov obce	85 000,00	0,00
4. Budovať aktívne a vzdelané komunity	350 000,00	82 000,00
SPOLU	15 475 000,00	88 600,00

5. PRÍLOHY

- Vstupná správa
- Prezenčná listina z pracovného stretnutia
- Dotazník pre obyvateľov obce Vígláš